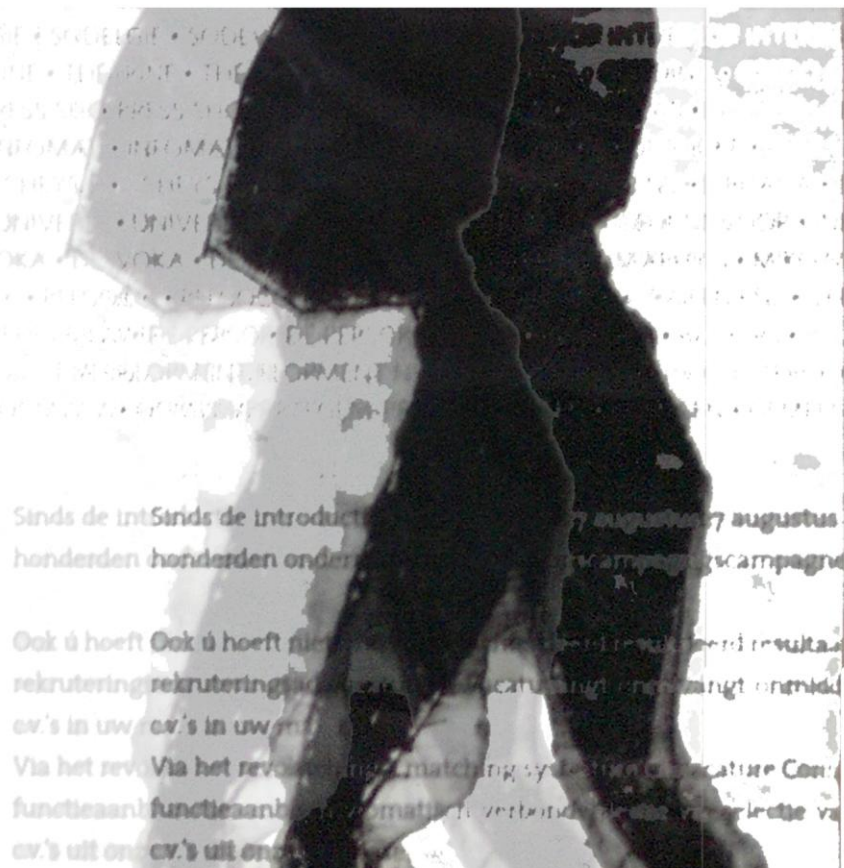

TOVERBERG 15

JAARGANG 4 / 4 WINTER 2009

HET BELEEFDE GENOT
CULTURELE EN LITERAIRE KRING

VZW

Doornlaan 8, 8210 Zedelgem

0498/73.58.73

hetbeleefdegenot@scarlet.be

BTW BE 0893.747.805

Rek. 001-4851739-69

www.hetbeleefdegenot.be

Colofon

Redactie : Roland Ranson, Bart Madou

Werkten ook mee: Els Durnez Chris Rachel Spatz, Staf de Wilde, René Van Houtryve, Karin Galle

Kaft: Rika Van Dycke

Vormgeving: Bart Madou

Foto's: Chris Rachel Spatz, Bart Madou, André Callier

Toverberg verschijnt 4x per jaar, bij het begin van elk jaargetijde.

Een abonnement nemen kan door lid te worden van Het Beleefde Genot v.z.w.

Afzonderlijke nummers: 5 €

De auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen.

Kopiëren of citeren is toegelaten, mits bronvermelding.

ISSN 2030-1340

"Ieder mens die genoeg scheidt in het voltooiën van zijn taak is een kunstenaar; welke ook die taak is en hoe nederig ze ook is, hij brengt een kunstwerk tot stand. De toetssteen is het beleefde genot, het plezier, de perfectie: het overtuigend resultaat!"

Henry Van de Velde

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
Dichter bij ons: Steffie Vandierendocnck	4
Fragment uit "Lupus"	8
E raar kestvertellingstjie	10
Gedichten René Van Houtryve	13
Ici Paris: Victor Hugo (3)	15
Met de buis in huis	17
Gedichten Bernard Billiet	20
Fragment op zich: John Armstrong	26
Beleefd	27
Site seeing: Nexus instituut	31
Te beleven	34
Mijn favoriete boek: Karin Galle	37
Leesgroep	38

Woord vooraf

Beste lezer;

Nieuwjaar. Dus zoek ik een woord passend bij het jaarlijkse wensritueel – nou ja ritueel, wat misschien ooit een ritueel geweest is. Een woord dat eens niet gezondheid is, en kijk, ik vind er niet één, maar vier en dat bij Jacques De Visscher – onze gast voor het najaar – in zijn heel lezenswaardig essay 'Een te voltooien leven'. Vier werkwoorden dan nog: 'redden', 'ontvangen', 'verwachten' en 'begeleiden'. Hij distilleert ze uit een zin van de latere Heidegger: "*In het redden van de aarde, in het ontvangen van de hemel, in het verwachten van de goddelijken en in het begeleiden van de stervelingen komt het wonen tot zijn eigenheid.*" Wonen, de finaliteit van deze werkwoorden, weliswaar ook een werkwoord, maar dan een dat al in zijn loutere infinitief naar voltooidheid smaakt. Aangekomen zijn, thuis zijn, wonen. Dat wensen wij jullie dus: thuis komen, dankzij deze vier feestelijke woorden: 'redden', 'ontvangen', 'verwachten' en 'begeleiden' (waarbij graag wat meer echt ritueel d.i. omgeven door een zekere sacraliteit aan te pas mag komen). Redden en ontvangen, begeleiden en verwachten, krijgen en geven, vind het komende jaar de juiste balans zodat je driehonderd en zoveel dagen later kan zeggen: het was een goed jaar.

Wij hopen ook dat deze Toverberg je daarin kan stimuleren, om te beginnen het waar gebeurde verhaal van een jong meisje, Steffie Vandierendonck, overvallen door een kwade wolf, maar toch gered. Ze schreef het neer in een dagboek, wij leren haar beter kennen via een interview. Dan komt er iets raars (West-Vlaams voor vreemd, eigenaardig): een kerstverhaaltje in het Brugs, maar geen nood, want de auteur, René Van Houtryve, heeft er een gebruiksaanwijzing aan toegevoegd. Ook vinden wij twee bij deze tijd passende gedichten van hem in dit nummer. We beleven ook de laatste dagen van Victor Hugo en van zijn Juju (Juliette Drouet), maar het relaas dat Edmond de Goncourt van Hugo's begrafenis nagelaten heeft, is wel met een grain de sel te nemen, zo lijkt mij. Er was toen nog geen televisie om live verslag uit te brengen. Wie van de wat ouderen onder ons herinnert zich trouwens niet de komst van het eerste televisietoestel, bij een welgestelde buurman of in het dorpscafé? Staf de Wilde weet het nog alsof het gisteren was.

John Armstrong is dan weer een cultuurfilosoof die in zijn 'Filosofie van de schoonheid' het wezen van de schoonheid tracht te achterhalen, een kort fragment laat je kennis maken met zijn redenering. En als er al een tijdschrift is dat ware schoonheid en grootheid doortastend met veel verve verdedigt dan is dat wel Nexus, een bespreking van de website ervan maakt dit duidelijk. Van de dichter Bernard Billiet verschijnt in januari 2010 het verzameld werk. Je vindt al een voorsmaakje van zijn poëzie in deze Toverberg. Zou je in deze winter al naar een zomerse zon verlangen, dan heeft Karin Galle al een prima suggestie, zij raadt ons haar favoriete boek aan, om al te dromen van een zomer met veel zon en zee.

Bart Madou

Dichter bij ons: Steffie Vandierendonck

Homo homini lupus, maar ook de wolf kan een wolf zijn voor de mens: lupus homini lupus. Dat ondervond Steffie Vandierendonck op jonge leeftijd aan den lijve. Systemische Lupus Erythematosus, een vreselijke en tot nu toe vrij zeldzame ziekte, die Steffie echter niet klein kon krijgen, maar die haar wel tekende. Ze schreef er een boekje over, een dagboek van een jong meisje; vallen, opstaan, vallen, opstaan. We hadden een open gesprek met haar.

Steffie 21 jaar en al een boek. Een dagboek, een typisch meisjesdagboek denk je dan. Maar bij nader inzien lijkt het alles behalve een boek over gewone dagen. Het is een relaas van een ziekte, jouw ziekte. Lupus. Vertel eens, Steffie, wat is lupus?

Lupus is een auto-immuunziekte waarbij ons eigen immuunsysteem verkeerd werkt en antistoffen aanmaakt tegen onze eigen cellen. Er bestaan twee soorten lupus. Bij lupus erythematosus disseminatus krijgen patiënten rode, vlindervormige vlekken in het gezicht, over de neus en boven de ogen die volgens sommigen op de beet van een wolf lijken, vandaar de naam lupus. Ik heb systeemplupus, systemische lupus erythematosus afgekort als SLE, waarbij alle organen kunnen aangetast worden. Er zijn daar nogal wat gradaties in en in feite was ik een van de erge gevallen als je het zo kan noemen.

Je krijgt dat wellicht niet zomaar, wanneer besef je dat je lupus hebt? Wanneer wist jij dat?

Dat kan eigenlijk vrij lang duren. Bij veel mensen begint lupus met vermoeidheid, licht verhoogde temperatuur, nog geen echte koorts eigenlijk, ook vaak met gezichtsproblemen en algemene klachten, zodat het wel eens lang kan duren vooraleer men weet dat er meer aan de hand is. Ikzelf ben op een morgen, ik was toen 17 jaar, wakker geworden met opgezwollen enkels en een opgezwollen gezicht. Doordat mijn vader deze ziekte gehad heeft herkende mijn moeder wel de symptomen zodat wij dan ogenblikkelijk via de huisarts naar het ziekenhuis gegaan zijn. Wij hebben daar onmiddellijk zelf gezegd dat mijn vader lupus gehad heeft. Men heeft me dan onmiddellijk daarop getest en twee uur later wist ik dat ik lupus had.

Had je dagen voordien dan niets ongewoons gemerkt aan jezelf?

Ik had wel gemerkt dat mijn lichaamsgewicht wat toegenomen was maar het was toen juist rond de kerstperiode en dus leek mij dat niet zo ongewoon.

Een zeldzame ziekte, zei je, hoe zeldzaam? Heb je daar een idee over?

Daarover weet men nog niet zoveel, want veel studies zijn er nog niet over uitgevoerd. Het aantal gevallen van Lupus neemt toe maar dat is vooral omdat de ziekte steeds sneller opgespoord wordt.

Het staat wel vast dat meer vrouwen dan mannen - 80 à 90 % van de gevallen zijn vrouwen – de ziekte krijgen. Het is ook opvallend dat het doorgaans in de vruchtbare leeftijd is dat lupus geconstateerd wordt. Vanaf de menopauze neemt het aantal gevallen dan weer sterk af. Dat kan er dus op wijzen dat het iets met vrouwelijke hormonen te maken heeft, zeker bij beïnvloeding van buiten uit, bijvoorbeeld door het nemen van de pil, door blootstelling aan UV-stralen enz.

Lupus is niet bepaald een Westerse ziekte, er zijn in heel de wereld gevallen gekend.

Je vader had die ziekte ook, zei je. Kan ze ook erfelijk zijn?

Volgens de artsen is lupus niet erfelijk, maar het is wel zo dat als een gezinslid de ziekte gehad heeft de kans dat je lupus krijgt groter is. Men beweert dat de kans dan 1 op 10 is. Het is ook wel zo dat een auto-immuunziekte in het gezin gemakkelijker aanleiding kan geven tot een andere auto-immuunziekte bij de kinderen, maar daarom niet noodzakelijk lupus.

Hoe belangrijk zijn de mensen die dicht bij je staan als je met zoiets vreselijks geconfronteerd wordt?

Heel belangrijk. In mijn geval was het dus zo dat mijn ma en mijn familie de ziekte al kenden en dat is wel een voordeel geweest. Mijn vader had de ziekte heel erg, mijn tante heeft de ziekte in beperkte mate gehad. Ik wist dus van twee gevallen die de ziekte gehad hebben, ik wist dat het ernstig was. Maar ik wist ook dat ze kon verholpen worden zoals dat het geval was geweest bij mijn tante. Ik moet ook zeggen dat onze familie goed met elkaar kan praten en dat heeft veel geholpen om alles te verwerken.

Hoe oud was jij toen je vader de ziekte kreeg?

Eigenlijk had hij de ziekte al van vóór mijn geboorte en ik was 15 maanden toen hij eraan gestorven is. Mijn vader heb ik dus niet gekend.

Tijdens je ziekte heb je behalve de ongemakken, veel onzekerheid meegemaakt. Hoe sta je er nu tegenover? Is de ziekte overwonnen?

Onzekerheid was bij mij niet zo groot. Sommige mensen hebben nog nooit van hun ziekte gehoord of het duurt soms lang voor artsen de juiste diagnose stellen. In het begin bekeek ik het wel dag per dag en ik probeerde niet na te denken over wat er al dan niet zou kunnen gebeuren. En allicht besepte ik in het begin minder hoe ziek ik wel was.

Het duurde even voor de ziekte onder controle was. Nu ben ik vijf maanden zonder zware medicatie. Ik neem enkel nog bloedverdunner en ijzerpillen,... De medicatie om mijn immuunsysteem zelf te onderdrukken ben ik nu gestopt. Eigenlijk kan de ziekte niet voor de volle 100% genezen worden. Momenteel zijn de zgn. waarden in mijn bloed in orde. Dat betekent dat de ziekte rustig is. Maar het is heel goed mogelijk dat er bijvoorbeeld over vijf of tien jaar een nieuwe opstoot komt.

Ik moet het dus wel blijven opvolgen. De vermoeidheid blijft wel, maar is toch iets beter. Anderzijds heb ik het gevoel dat het nu een afgesloten periode is.

Je hebt een boek, "Lupus", geschreven over die periode... Hoe is het in je opgekomen? Was het voor jou een vorm van therapie, je persoonlijke problemen van je af schrijven.

Ja, dat boek was inderdaad in de eerste plaats een vorm van therapie, om alles van mij af te zetten, maar in feite ook om niet telkens de volledige uitleg te moeten geven. Soms kan het voor wat opluchting zorgen als je je verhaal bij iemand kwijt kunt. Maar vaak zag ik er tegenop dat verhaal steeds opnieuw te doen. Trouwens in een gesprek kan je meestal niet alles vertellen. Door het allemaal op te schrijven bleek dat mijn omgeving door het lezen van mijn schrijfsels beter wist wat ik meegemaakt had en kwam ook van hen de vraag om mijn ervaringen verder op te schrijven. Vriendinnen zeiden soms dat ze niet begrepen waarover ik bezig was als ik met hen praatte, maar dat ze zich pas na het lezen van mijn boek konden voorstellen wat het nu eigenlijk was.

Wanneer ben je aan je boek begonnen? Tijdens je ziekte al?

Ja, eigenlijk ben ik er vrij vroeg mee begonnen, terwijl ik nog in het ziekenhuis lag. Vooral over het begin van de ziekte en mijn opname, maar dan duurde het zeker nog een jaar vooraleer ik verder geschreven heb.

Kwamen er reacties van familie en vrienden?

Zeker, maar ook van andere mensen met die ziekte. Die waren dan wel blij om te lezen hoe iemand anders de ziekte ervaren heeft. Bij mij was de aandoening dus ernstig en dan is het wel belangrijk dat je duidelijk maakt dat het niet is omdat ik zo ziek geweest ben, dat iemand anders de ziekte in dezelfde mate heeft. Het is ook belangrijk alles goed op te volgen en de juiste medicatie zorgvuldig te nemen. Trouwens de medicatie wordt ook steeds efficiënter.

Was je vroeger al bezig met schrijven?

Ik heb in elk geval altijd heel graag en veel gelezen. Op school schreef ik wel graag korte verhalen, maar mijn dagboek staat wel los van andere schrijversambities.

Denk je aan een volgend boek? Fictie misschien?

Ik denk inderdaad aan fictieverhalen, vrij uiteenlopend, zowel jeugdboeken als voor volwassenen. Ik ben "mijn draai" nog aan het zoeken.

Nu ben ik bezig met een jeugdverhaal. Het gaat over een meisje dat graag zangeres wil worden, maar ze heeft problemen om haar eerste single uit te geven enzovoort, enzovoort. Ik heb het laten lezen door een uitgeefster die mij allerhande tips gegeven heeft. In tegenstelling met Lupus is het niet autobiografisch. Momenteel heb ik een 100-tal pagina's.

Studeer je nog.

Nee, ik heb net mijn studies van bedrijfsvertaler-tolk gestopt. Dat was wel tegen de zin van veel mensen rond mij. Nu het heeft er ook mee te maken dat ik een stage of voltijds werken momenteel nog niet zie zitten. Van de gedane vakken krijg je wel een certificaat, als ik later toch mijn studies wil afronden, dan hoef ik die vakken niet meer over te doen.

Ik heb het gevoel dat ik eerst andere zaken wil proberen. Mijn opgedane ervaring kan in elk geval van pas komen. Ik ben wel van plan thuis bij te studeren, maar momenteel ben ik nog volop op zoek, hoor. Iets in de richting van coaching lijkt me wel iets. Mijn ziekte beschouw ik nu als afgesloten, maar ik heb dan wel veel ervaring opgedaan die misschien nuttig kan zijn om andere mensen te helpen.

Je sprak daar van coaching, op welk vlak zie je dat dan? Bij mensen die ziek zijn?

Dat zou ook kunnen ja, ik ben dat nog aan het uitzoeken. Maar leren relativeren bijvoorbeeld dat vind ik erg belangrijk. Ik denk dat veel mensen daar nood aan hebben en dat is ook wel iets dat ik geleerd heb. Dat is dus een van de positieve gevolgen van mijn ziekte. Men zou veel vlugger tevreden moeten zijn met de kleine dingen, zich niet al te druk maken om pietluttigheden en genieten van de dagelijkse dingen van het leven. Ik vermoed trouwens dat dit wel bij de meeste mensen die heel ziek zijn geweest zo is.

Ben je lid van verenigingen of organisaties?

Ik ben lid van de CIB-liga voor mensen met lupus en andere auto-immuunziekten. CIB staat voor Chronische en Inflammatoire Bindweefselziekten, met andere woorden, een liga, een vereniging die verschillende ziekten groepeerd, zoals lupus, sclerodermie, enz. Daar ben ik dus in contact gekomen met mensen die zowat hetzelfde meegemaakt hebben als ik. Je kunt er met elkaar praten op de geregelde bijeenkomsten in de loop van het jaar. Soms zijn er informatieve bijeenkomsten met dokters bijvoorbeeld of allerhande specialisten, maar evengoed is er dan een kerstfeestje waar je gewoon wat onder elkaar van gedachten kunt wisselen. De CIB-liga is nationaal georganiseerd. Er is ook een tijdschrift 'Bindweefsel' met vooral artikels over medicatie, nieuwe behandelingen enzovoort. Het is ook zo dat de CIB-liga lid is van de overkoepelende ReumaNet die diverse patiëntenorganisaties groepeerd die actief bezig zijn met reuma.

Ben je een 'Veldegemenaar'?

Ik ben in Brugge geboren, maar ik heb hier wel altijd gewoond en ik woon hier nog heel graag, tot voor kort inderdaad in Veldegem, maar sinds enkele maanden in Zeldegem. Heel mijn familie, langs beide zijden is trouwens van de streek.

Wat betekent ontspanning voor jou?

Legt de ziekte je in dit verband nog altijd beperkingen op?

Ik hou me wel veel bezig met lezen en films bekijken, hobby's die dus niet veel fysieke inspanning vereisen. Vroeger ging ik ook naar de dansles, maar dat heb ik sinds mijn ziekte moeten laten vallen. Naar een fuif ging ik ook wel graag, maar ook dat heb ik lange tijd niet kunnen doen. Vorige week was ik toch nog eens op een fuif wat bij sommigen de opmerking ontlokte 'In haar boek schrijft ze dat ze zo ziek is, maar ze staat hier nu toch wel'. Ja, ik sta er, maar dan mag je niet vergeten dat ik heel veel

tijd nodig heb om te recupereren. Ik zou zeker niet elk weekend naar een fuif kunnen gaan.

Je leest veel, vertelde je daarnet? Wat zoal? Heb je lievelingsauteurs?

Ik lees uiteenlopende genres, net zoals ik graag verschillende genres films bekijk en ik wissel graag eens af, een thriller na een komedie bijvoorbeeld.

En wat lezen betreft is dat eigenlijk ook zo: fictie en non-fictie door elkaar zeg maar. Mijn laatste boek was de Amerikaanse roman van Nicholas Sparks, *The lucky one*.

Ik heb niet direct een lievelingsauteur, maar ik lees wel graag fantasyboeken, ik hou wel van die mix tussen fantasie met toch soms ook levensechte situaties en personages, Juliet Marillier is hier wel goed in.

Kan muziek je bekoren

Niet direct, maar ik hou wel van luisterliedjes, liedjes met een tekst waar iets in zit.

Bedankt Steffie Vandierendonck voor dit interview!

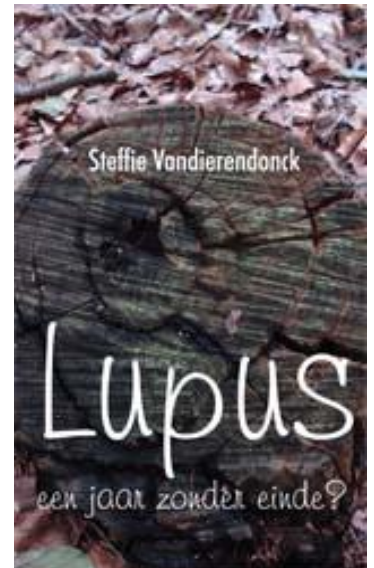
Roland Ranson & Bart Madou

'Lupus' van Steffie Vandierendonck is verschenen bij Boekscout.nl Soest in 2008, telt 78 blz. (ISBN 978 90 88 34633 0) en is verkrijgbaar bij Steffie (stef-fie243@hotmail.com).

Wij verwijzen ook graag naar de website van de CIB-liga: www.cibliga.be

Fragment uit Lupus

Op vrijdag stond een nierbiopsie op het programma. Hierbij haalden de dokters onder lokale verdoving een klein stukje van mijn linkernier weg met een dikke naald. Een echo vooraf en een eerste onderzoek in het ziekenhuis van Brugge toonden aan dat mijn nieren er behoorlijk erg aan toe waren. De uitdrukking op het gezicht van de arts liet hier niet veel twijfel over bestaan. Toch was de toestand nog niet dramatisch. Er bleek gelukkig geen littekenweefsel op mijn nieren aanwezig. Dit zou namelijk gewezen hebben op onherstelbare schade, het kon dus erger. Voor een definitieve uitslag moesten we echter twee weken wachten. Er zou een grondig onderzoek op die stukjes nier uitgevoerd worden in het ziekenhuis van Gent. Om de lupus te behandelen en de schade aan mijn nieren te herstellen, stelde de dokter alvast een chemobehandeling voor. Deze boekt op dit moment de beste resultaten. Het woord chemo brengt, denk ik, steeds even angst bij de mensen naar boven. Ze willen het niet laten merken, maar veelal is er toch even die vreemde blik die je aanstaart. Vaak gaat het om intens medeleven: chemo klinkt als iets definitiefs, iets eindigend. In mijn geval had het echter niets met kanker te maken. Afgeschreven was ik zeker niet.

De arts kon al vertellen dat het om een reeks van zes baxters ging. Eén per maand. Wanneer ik de eerste zou krijgen, zou op de volgende consultatie besproken worden. Eerst moesten de resultaten van Gent gekend zijn om de juiste dosis te bepalen.

Na de biopsie had ik, buiten wat druk in mijn onderrug, niet echt last van mijn nieren. Toch was een volledige dag platte rust noodzakelijk om bloedingen te voorkomen. Zelfs gewoon naar toilet gaan was er de eerste uren niet bij. Mijn eerste kennismaking met een bedpan verliep niet al te comfortabel.

Na die verplichte rust moest ik alles nog op het gemak doen, maar de situatie beterde. Zelfs de baxter mocht weg. Zo kregen mijn armen weer wat bewegingsvrijheid.

Normaal mocht ik de volgende dag naar huis, maar aangezien dat een zondag was, werd het een dag opgeschoven. Ik kreeg Lasix mee om het overtollige vocht verder weg te werken. Ook pillen tegen mijn te hoge bloeddruk en tegen de cholesterol werden meegegeven. Deze laatste was ook noodzakelijk. Door het verlies van mijn eiwitten zouden, zelfs als ik niets anders dan droge beschuiten at, de cholesterolwaarden in mijn bloed nog te hoog zijn.

Na het ontvangen van de nodige papieren, kwam ik thuis na vijf dagen hospitalisatie. Eigenlijk moest ik op dinsdag alweer naar school, iets wat ma en ik totaal niet zagen zitten. Eén van de symptomen van lupus is vermoeidheid, uitslapen was echt nodig. Gelukkig begreep de arts mij meteen en gaf ze me twee dagen uitstel. Verder ging het erom zo weinig mogelijk lessen te missen. Door de vele consultaties zouden er al genoeg wegvallen. Ik wist dat er nog een lange weg te gaan was. Lupus is niet zomaar een ziekte waartegen je eventjes een doos antibiotica slikt en genezen bent. Dit leken echter zorgen voor later. Stabiliseren, uitrusten en de draad op school weer opnemen waren op dat moment nog mijn grootste prioriteiten. Wist ik veel hoe snel dit zou veranderen!

De eerste middag leek er niets aan de hand. Moe, maar tevreden, was ik erg blij de huisdieren aan te treffen. Onze hond en twee katten deden zo vreemd. Ook zij leken volledig uit hun gewone doen en voelden de spanningen aan. Gelukkig kwamen ze snel tot rust.

Diezelfde avond daagde de eerste hindernis al op. Volgens het dieet moest ik 150 gram vlees eten. Die afgewogen hoeveelheid was echter veel meer dan wat ik anders ooit eet. Na een telefoontje met de diëtiste kwam aan het licht dat de portie moest gewogen worden voor het bakken. Dit scheelde toch een stuk, maar veel helpen deed het niet. Noodgedwongen probeerde ik wat binnen te krijgen. Jammer genoeg moest ik overgeven. Toen nog niet zo zorgwekkend. Een nachtje goed slapen in mijn eigen bed zou wel veel kwaaltjes wegnemen. Hu, ja hoor! Ook op dinsdag kon ik geen eten binnenhouden. Alsof dat nog niet genoeg was, kreeg ik mijn maandstonden. Een week vroeger dan verwacht en ook veel heviger. Telkens ik ging zitten, kreeg ik hevige steken in mijn onderrug. Een vriendin vertelde me dat haar ma ooit een nierpunctie onderging. Zij vond die toen ook zo pijnlijk en dus ging ik er niet meteen iets achter zoeken. Ik had er trouwens enkel last van wanneer ik veel rondgelopen had. Anders viel de pijn eigenlijk wel mee.

Die woensdag verbeterde mijn toestand niet veel. De vochtafdrijvers deden wel hun werk, maar waren zo moeilijk om 's morgens binnen te krijgen. Vooral de slechte nasmaak was niet evident. Ondertussen waren ma en ik ervan overtuigd dat ik de buikgriep overgekregen had van mijn tweede kamergenote. Toen ik op donderdag nog steeds moest overgeven, belde mijn moeder de huisarts. Ze vroeg hem of we niet beter terug naar de kliniek konden gaan, maar hij vond het beter te wachten tot maandag. Buiten die vermoedelijke buikgriep leek alles in orde. Ik kreeg gewoon een nieuw afwezigheidsbriefje voor school. De Lasix mocht wel van drie naar twee pilletjes gebracht worden om minder snel vocht te verliezen. Maar ik bleef overgeven. Wat wel afnam waren mijn maandstonden en daarmee ook de druk in mijn onderrug. Dit was

toch weer een geruststelling. Weer een reden om niet meteen naar het ziekenhuis te lopen.

Op vrijdag zagen mijn enkels er zo goed als normaal uit. We vroegen ons af of de vochtafdrijvers nog nodig waren. Aangezien ik nog steeds moest braken, vond ma het beter meteen de dokter die me in het ziekenhuis behandelde op te bellen. Zij adviseerde ons de Lasix eerst met één pilletje te verminderen en nog een dag af te wachten. Wanneer ik op zaterdag te veel last had, mochten we eerst een dokter van wacht bellen en die laten beslissen of we naar het ziekenhuis moesten of niet. En we moesten inderdaad bellen. Een totaal onbekende huisarts moest de situatie nu correct inschatten. De siroop tegen het overgeven die ik van mijn gewone huisdokter kreeg, hielp blijkbaar niet. Dus schreef hij me een andere voor. Verder wou hij dat ik de lasix de volgende morgen nog innam. Ook deze dokter besloot dat het waarschijnlijk om een buikgriep ging en die was bij mij heviger door de lupus. Die dag moest ik niet naar het ziekenhuis, maar wanneer ik 's nachts of de volgende dag weer moest braken, raadde de man ons toch aan eens langs spoed te gaan. Met dit weinig geruststellende advies, besloot mijn moeder 's avonds al een rugzak met de belangrijkste spulletjes klaar te zetten. Aangezien ik al de hele week zo slecht was, sliep ze toch al op mijn kamer. Ze zou het meteen horen wanneer ik haar nodig had.

“Horen, zien en schrijven”

“Er is een tijd geweest waarin kunst de betekenis van de wereld aan de orde kon stellen door het gebruik van symbolen. Dat kan nu niet meer, omdat we geen gedeelde symboliek hebben en geen matrix van een religie waarbinnen een dergelijke symbolische taal, als die al bestond, gebruikt kan worden”

(Robert Hughes)

E raar kestvertallingstjie

Mor is da toch een schoanen tîd, mæ Kestdag! 't Is lik ofda ol de mæ:nschen vrienden geworden zîn van malkoar. 't Zîn olmèdeki brave îngeltjies , ol zε:zetjies da de klokke sloat... Ol 't kwoad is teruut, up slag ! Iedereen slurt een boom no z'n huus en de pa-reerementen kommen weere van de zolder. Lamptjies inbegrepen nateurlik...En ton die kestdollen! In olle koleuren. En kopen , mæ:nsch! De wînkels basten van 't volk. Toe den latsten euro! Pakstjies maken en de kribbe uutzetten... 't Kîndjie Jε:zus en de keunîngen (h)ên e joar in 't stof gezeten, mo nu stoan ze do! Den os en den ezel ook. Ter is zalfs eenen een poot kwît, mo Maria en Jozef zîn intact! En 't kîndjie Jε:zus ook! 't Ligt dor in z'n ploasteren bakstjie up stroa, alla om up t'eten.

En èèn kir up e joar wordt het stille en wordt iedereen van goeien wille, azo roend den twolven 's nachts... En 't was nu zoverre... 't Wierd twelve... 'k `n was mo nië uitgekenen up da schamel stolletjie...

En ol mæ-d- e ki... Heel de kribbe stoënd in licht, mo gin licht van kæ:stjies. Neen, entwa da'k nog nooit gezien 'n haân, azo lik in e kîndertioartertjie mæ-d- ol de mæ:nschen van papier, een echte lantæ:ren maziëk, dammezeg...

Ter laag dor e dorptjie vo me, e heel stil dorptjie mæ rare daken lik stolpen koas nef-fens malkoar die uutstaken boven ol die platte roze pannen. Ter liepen een poar

vroowen in grote neusdoeken gedroajd. En in e heel kleen huuzetjie in e heel kleen strætjie zaat er dor e meestjie. En je zaag datter entwa haperde.

"Wa schilt er toch, Mariaatjie", vroeg heur mama. Want moeder Anna was e bezorgd braaf vrowtjie..."Kom, zeej ze, doe de scheutels, 't go jen zinnen verzetten..."

Mo Maria voelde lik entwa leven in (h)ur buukstjie... "Ochgottetoch, riep moeder Anna, zeg da 't gin woar is... hoe is da nu toch meugentlik?! Da schaap van da kînd 'n go nooit buuten... 't zet nooit een voet up stroate... Wor hæ je da toch upgedoan?..."

En Maria zaat dor in een hoekstjie te krîsschen. Z'haa zî wal olvelînge kennesse mæ Jozef, den timmerman van achter den hoek. Mo die vint was in-brave, je zoë gin sprînk(h)oane dood gedoan hæen, loat stoan een eerboar meestjie e kînd te maken.

Allee, 't was zo lank of da 't breed was, Maria liep nië in een zak en de geburs begosten achter d' hand te vezelen van : "Hæ je 't geziën? Mariaatjie is azo, hé!..." of " Je zoë 't (h)ur nog nië toegeven, zo'n stil dîngen. En ze zeggen da't nik van den (h)illigen geest zoë zîn ... Mak da-d-an de gangzen wîs..."

Enfin, Maria diërf nië mæer up stroate kommen... "Allee, zeej moeder Anna, 'k moën der het fîne van weten, go-d-e ki bî nichte Elisabeth, de dië wit oltîd mæ-d- olles road, en 't go j'e ki deugd doen mæ-d -entwiën te klappen..."

En Maria no nichte Elisabeth... 't Rook ter no verbrande olívolie en zoëte amangels... "E mo, Mariaatjie toch, je ziet er nik zo bleek uut! ...E wa zie'k ik do? Och, m' (h)æen nog da te kort in de familie..."

En Maria boog hur koptjie : "'k Verstaan der niëten van, zeej ze, æ wa go m'n Jeftjie zeggen?... J'ist-ie ol wa van joaren... en ik 'n weten van niët..."

En juuste lik of da-d- Elisabeth (h)ur wilde troasten, viel ter dor een verblindend licht no binnen, en ter stoënd dor een pracht van een joëne mæ witte vlerken en z'n stemme kloënk lik muziek uut den hemel : " Vrees niet, Maria, je god e kînd ter wæ:reld brîngen, e kînd da heel 't mensdom go verlossen en vrede brîngen up d' æ:rde!... Den (h)illigen Geest heej da kloar gespild!..." Maria meende da ze van (h)ur stoël gînk vollen, en nichte Elisabeth liet van oltroasie (h)ur olielamptjie los en ol d'olie dreupelde up d'æ:rde...

Maria voelde die woorden lik bolssem up (h)ur zieltjie. Ze liep nor huus en boëkste vlak up Jozef, die te midden van een deel schavelînge z'n bertel dur een planke schoof. Mor os Maria hem het nieuws deuregaaf, ton was't (h)ur besten dag nië. Mo brave lik of dattie was, zeej Jozef : "Kom, Maria, 'k (h)æen ik gin ol te goë nieuws... Den keezer heejt in z'n hoofd gekregen, damme ons moeten angeven in Bethlehem vo de volkstalînge. Zeg goëndag an moeder Anna, pak jen spullen...en me zîn 't up. Den ezel stoat ol greed..." Een schoanen blenden ezel !...

Zi, 't was ziëlig om te ziën : dien oëkden vint en da jeugdig vromæ:nsch, wor da je goed kost zien da z'overkomste haad. En ze liepen en ze liepen, en 't wiërd avend en z'(h)aan ol de Bed- en- Breakfasts en ol de cafees roënd Bethlehem ofgelopen om wa slaapînge te vînden, mor overol vloog de deure vor (h)under neuze toe...

Mo Maria begost wæ:ën te krîgen, oltîd mor heviger en korter upeen... En Jozef wist gin road mæ. "M'(h)æen nog da te kort, zeejt-ie, kom ter is dor een brokke van een grotte, die diënt vo stol. Ter stoat nog een os in, en diën itbak mæ-d- e bitjie stroa go-d- ook z'n diënst doen..." En 't was zo verre. Den os was juuste an de krebbe an 't bîten – ter bestonden ton ook ol krebbebîters, zie je wal - of 't was van : olæ:, olæ: ! Zeere wa wîndseltjies... en den oasem van de bæ:sten lik e stoovetjie, en Jozef was fier lik een poow mæ da pavoantjie van e kînd...

En boven da stollertjie kwaamt er do, hooge in de lucht, een sterre mæ-d- een stæ:rt gevlogen, en je bleef toch wal juuste boven die grotte stoan...

En up de velden roënd Bethlehem zaaten der 'k wit nië hoevil (h)erdertjies te wachten up da tæ:ken datter een Verlosser geboren was. Zelfs Mon mæ z'n schapen uut d' (H)illig-Bloëdpersessie was terbî. En os ze die sterre zaagen, liepen ze zo rap of kîken

no die stol om dien nieuwen keunink te ziēn, neere te knielen en e liedjie te zīngen. En Jozef wier lik zot van kontentement... Je pakte da kīnd up, mæ bunsel en ol en je staak het in de lucht : " E mo me sukkelartjie toch , wa zī je gī toch e schoan dompelartjie. Jen papa go-d- een echt wiēgstjie timmeren in neuteloare!..." En één van d' (h)erdertjies (h)olde z'n blokfluute uut en binst da d'ingeltjies "Alleeloeja!" zoēngen, doagen z'n vīngers uut de fluute ; "Ter is e kīnnetjie geboren, geboren up stroa!..."

Mor in de verte kwamen der do drie rare snuuters ofgejenīverd, drie vrimde savajaars mæ tulbanden up (h)under hoofd en derboven een goēkde kroane. En ze schokten mee mæ de bulten van de kamε:len. 't Schīnt datta drie keunīngen woaren : Melchior uut Aziē, Balthasar, zwart lik e moarejoēnk, uut Afrika, olle twee vul mæ kadootjies, mīrre en wierook en e goēkde scheuteltjie om de doeken te wasschen, en een hε:len (h)oop laptjies van een tuulband om bunseltjies uut te sniēn... En vanachter liep Caspar uut Europa, nogol joēnk vor een keunīnk, want je 'n (h)aâ nog niē vele kunnen wegzetten, buuten e bokolletjie mæ zε:m van de Meli en e bitjie baby-poeier tegen 't lange liggen...

En do wor da de sterre bleef stille stoan, stoēnden ze zīnder stille, en z'(h)oarden d'ingeltjies jubelen : "Stille nacht, (H)illige nacht! " ... " Ja ja, 't is hier damme moeten zīn!..." En ze vielen plat up (h)under buuk en uut eerlike schaamte deejen z'(h)under kroantjies of vo den echten keunīnk van olle mæ:nschen...

Pardaf! Ter viel me dor een gloaze bolle van m'n kesboom en 'k kwamen weere mæ m'n twi voeten up d'æ:rde... De ploasteren bildetjies stonden zo schoane up de schoowe, da'k er de troanen van in m'n oogen krε:gen... 't Ezeltjie (h)aâ wal e bitjie ploaster van z'n neuze zien vollen en sinte Jozef zaat erbī mæ z'n roze kakstjies... Allee, vor een oēkde vint... je zoē-d-e mæ:nsch nog keroaze geven, os je nateurlik den (h)illigen geest up jen kant (h)æt... Ja ja, Kesdag kan soms woēnderlik zīn ... mæ-d -of zoēnder sneeuw... Je moē mor an 't gloaze bolletjie van je verstand kunnen schudden... en... sε:zetjie schudt ze beddetjie – n- uut! !

Vor ol de mæ:nschen van goēden wille. Ter zīn der wal niē veele, mo de goeie maggen der ook zīn...

Je moē me verexkuuzeeren da'k da e bitjie up z'n Brugs vertald (h)æ:n, mo ja, 'k zīn ik zo geleerd niē of ol die groate koppen van schoolmeesters. Mor om beleefd te zīn, (h)æ 'k an een slimmen schrīvere van achter m'n deure gevraagd e vérzetjie te maken in 't (h)oog-Vlaams. En dien froajen hε:re heej da gedoan zoēnder één euro te vragen. Wor go je da nu nog vīnden den dag van vandaag?

Klein leessteuntje :

- æ: zoals in het Engelse "black".
- de dubbele punt wil aanduiden dat de klank lang is.
- ε: zoals in het Engelse "fair".
- i : (zonder samentrekkingsteken) : zoals "fris".
- î : zoals in het Engelse "wing".
- ie : lange ie-klank zoals in "bier".
- oa : traditionele schrijfwijze zoals in het Eng. "more".

René Van Houtryve

Boodschap

Is dit de Stille Nacht
Is dit de Heilige Nacht?
Wanneer – heel eventjes –
de monden der kanonnen zwijgen
twee hoofden naar elkander nijgen
en d' Aarde op de Boodschap wacht?
Zijn dit de herderkes
verdwaald van huis en have
behoedend hunne kleine gave
voor 't geweld
en zonder schaapkes zwervend op het veld
waar telkens weer een dode wordt geteld?
Kunnen ze nog nederknielen
op een veld waar zoveel doden vielen ?
Zijn dit de jubelende engelen in de lucht ?
Zijn ze dan nergens neergestreken
terwijl de monden om wat voedsel smeken
tussen de duizend drommen
op de vlucht ?
Zijn dit de Koningen, is dit de Ster
en al die mensen komende van heinde en ver ?
Of is 't de plotse flits van een raket
die wierookvat en mirre heeft verplet ?
Is dit de grote Wijsheid uit het Oosten
die mijn arme hart had moeten troosten ?
Er moet toch ergens nog een grot zijn
er moet toch ergens nog een God zijn
want iedere stonde wordt een kind geboren
één ogenblik staat dan de wereld stil...
Dan kan eenieder weer de Boodschap horen
voor alwie Licht en Hoop en Vrede wil.
En dan bij iedere gruwelijke kindermoord
terwijl een vrouwenlichaam wordt verkracht
- er hangt misschien een strijder
aan een eindje koord –
dan wordt het stil in onze harten...
o stille, o wonderstille Nacht...

René Van Houtryve

Nieuwjaar

En 't sneeuwt en sneeuwt
en 't dondervlaagt
en 't duuveljaagt
en duizend dingen op me terten.
En 't sijpelt weg
door bos en heg
en 't speelt mijn hart zijn perten.
Maar als de dageraad niet daagt
en 't hagelt hier vanbinnen,
hoe kan ik dan een ander jaar
een ander jaargetij beginnen?
En als de wrange tijd
doorheen dat herte knagen wou
en 't hart verkleumd is van de kou
hoe kan ik dan wat liefde winnen?
Maar alle ijs wordt water weer,
de wolken worden weer
tot druppels dauw
'k vergeet weldra het oude zeer
en 'k schilder met een kinderhand
de grijze hemel blauw...

René Van Houtryve

Ici Paris : VICTOR HUGO / JULIETTE DROUET

De eenzaamheid van haar liefde – deel 3

Het politieke getij speelt haar echter in de kaart. Hugo raakt verstrikt in allerlei turbulente politieke manoeuvres en moet onderduiken. Juju is diegene die alles regelt. Via haar kan hij terecht bij een gezin in Rue de Navarin 2, vlakbij haar Cité. Ze brengt er hem elke dag eten. Wat moet ze de goden hebben dank gezegd omwille van al deze voor haar gunstige verwickelingen. Met een vals paspoort, hem bezorgd dankzij tussenkomst van nogmaals Juju, vlucht Hugo naar Brussel, waar hij zich op de Grote Markt vestigt. Adèle is naar het achterplan verdrongen en Léonie komt helemaal niet meer aan de bak. Hij bewondert de moed en het doorzettingsvermogen van Juliette en dankt haar voor zijn redding. Ze zijn elkaar door al die jaren heen blijven schrijven. Een liefdevolle correspondentie. Geloof het of niet, maar Juju woont binnen de kortste keren ook in Brussel in de

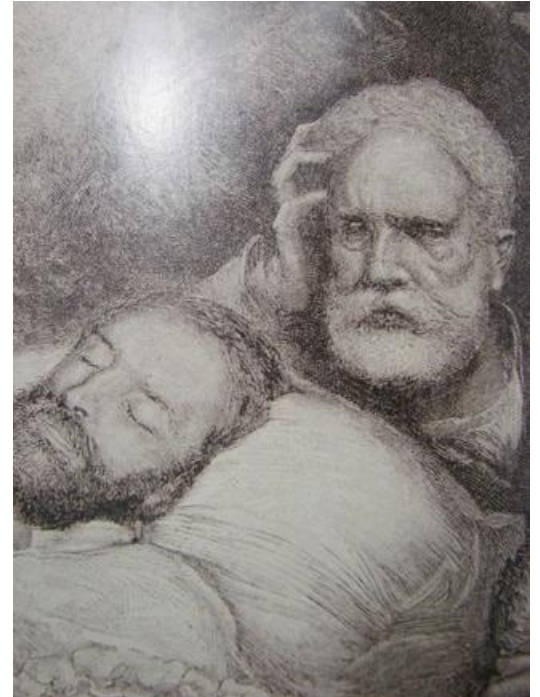
Passage du Prince, 11, een zijarm van de Sint Hubertusgalerij. Hier bedraagt de afstand tussen de geliefden met moeite 600 stappen. Een wandeling die ze dagelijks volbrengt als ware het een bedevaart. In augustus 1852 is Victor in Antwerpen, vanwaar hij de oversteek naar Engeland maakt. En wie reist er mee? Juliette, natuurlijk. Maar ook het gezin Hugo maakt de oversteek. Eerst verblijven ze op Jersey, waar Victor zich te buiten gaat aan spiritistische seances. Tijdens deze zoektocht naar staties in het leven van Juliette, ontdekte ik het boek van Saurat: *La religion esothérique de Victor Hugo*. Je kan niet over haar leven schrijven zonder telkens in zijn levensverhaal terecht te komen. Wanneer iedereen verhuist naar Guernsey, woont Mlle Drouet weer op enkele passen van zijn adelaarsnest: Hauteville House, dat hij helemaal zelf inricht. Ook haar woning neemt hij voor zijn rekening. Haar eetkamer en het salon met de Chinese borden zijn nu te zien in het Maison Hugo aan de Place des Vosges, een museum waar men gratis kan binnenlopen. Zelfs in deze periode schrijven ze elkaar regelmatig. Ze helpt bij zijn caritatieve werken. En alsof de plooiën glad gestreken zijn, gaan ze weer samen op reis. Kerstmis 1864: Juliette wordt door niemand minder dan Madame Hugo uitgenodigd op Hauteville. Na een tegenbezoek aan de woning van de maîtresse komt deze laatste af en toe naar het huis van de familie. In 1868 krijgt Adèle een beroerte. Ze sterft in Brussel. De weg is nu helemaal vrij voor Juliette en Victor, maar ze zullen nooit echt samenwonen. Ze reizen wel vaker.

Terug in Parijs.

Op 5 september 1870 keert Hugo terug naar Parijs, na een ballingschap van 19 jaar. Juliette ontbreekt niet. Ze resideert in de Rue de Rivoli 170, thans de drukste winkelstraat van Parijs. Daar ontvangt ze zijn gasten, weeral staat ze volledig ten dienste van haar afgod. Ze is dan 64 jaar. Hij is vier jaar ouder, maar blijkbaar giert de testosteron nog als een Thalys door zijn lijf. Zijn slippertjes, die op het eiland nooit zijn gestopt, zet hij hier onverminderd voort. Kortom, hij neukt erop los. Nochtans overal waar hij nog zal heen gaan, Bordeaux, Brussel, zal ze hem volgen als zijn schaduw. Nog steeds kopieert ze zijn werk, maar haar ogen worden vlugger moe. Ze neemt een

jong meisje in dienst om zich van dit werk te kwijten, Blanche Lanvin. Maar dat is zonder scherpschutter Hugo gerekend, die binnen de kortste keren de jonge deerne 'binnen' doet. Ze verschillen bijna een halve eeuw in leeftijd. Oké, monsieur Hugo, met alle respect, eigenlijk vind ik je een oude viespeuk. En dat denkt Juju er ook blijkbaar over wanneer ze het ontdekt. Ze is zijn escapades meer dan beu. Dat verwoordt ze in een gribouilli: 'Ik ben zo moe dat ik denk dat zelfs de eeuwige rust me niet genoeg zal kunnen doen bijkomen', schrijft ze op in 1873. Hij belooft de relatie te stoppen, maar bestendigt ze heimelijk. De bom barst, na zo vele jaren. Juliette kan niet meer, ze verdwijnt, is spoorloos. Hij is de wanhoop nabij. Ze is echter naar Brussel vertrokken. Maar keert terug naar Parijs, naar hem. Hij zweert op het hoofd van zijn doodzieke zoon dat de affaire met Blanche afgelopen is. Hij verbreekt zijn eed. De zoon sterft. Pas als Blanche in 1879 trouwt, verdwijnt ze van het Hugo toneel. Uiteindelijk wonen Juliette en Victor onder het zelfde dak, weliswaar elk op een andere verdieping aan de Rue de Clichy. Gelukkiger wordt ze er niet van. In 1878 wordt er nog maar eens verhuisd. Naar Avenue d'Eylau 130. Haar kamer grenst aan de zijne, de uiterste limiet van toenadering wat wonen betreft. Bittere kou en een griepig gevoel beletten me dit laatste huis te gaan fotograferen. Alweer een reden om terug te keren naar Parijs. Maar Juliette vergaat het slechter, ze krijgt maagkanker. Het einde nadert. Ze vierden nog één keer die fameuze zeventiende februari, hun liefdesverjaardag. Een halve eeuw van liefde, of wat daarvoor moet doorgaan. Opoffering van haar kant, bedrog en toenadering als het hem uitkomt van zijn kant. Het wordt meimaand 1883. Alles staat in bloei. Juliette sterft op 11 mei. Hugo is zijn veilige baken kwijt. Hij vereenzaamt. Ook hij schenkt zijn laatste adem aan de meimaand. Op 22 mei 1885 reist hij zijn Juju na in de dood. Zijn laatste woorden op papier zijn : *Liefhebben is doen*. Op zijn begrafenis en bijzetting in het Panthéon beleeft Parijs een liefdesnacht. In Parijs Retour van Van Loo lees ik: *De immer knorrige Edmond de Goncourt noteert in zijn dagboek dat zijn dood gevierd wordt met 'een reusachtige coïtus, een neukpartij van alle bordeelhoeren die vrijaf hadden gekregen' en dat 'Jan en alleman copuleerden op de gazons van de Champs Elysées'*. Het moet niet altijd een koffietafel met pistolets zijn, nietwaar.

Tekst en foto's: Chris Rachel Spatz

“Horen, zien en schrijven”

“Oorlogen beginnen wanneer diplomaten leugens vertellen tegen journalisten – en ze geloven wanneer ze die gedrukt zien.”

(Karl Kraus)

Met de buis in huis

De eerste tv'tjes in de straat waren heel verschillend en allebei gelijk: twee kleine bruine bakjes. Het ene stond op een console boven de tapkast van Mauriske Saerens; het andere in het gezifte licht waarin Delphine, de vrouw van Leon de Sjampetter zat te borduren.

Mottebol was een jonge Boeddha op het vloerkleed. Iedere woensdagnamiddag mocht hij komen kijken naar nonkel Bob die vertelde over Jan zonder Vrees. Delphine en haar ongehuwde dochter, Suzanne, zongen mee: 'Vrolijke vrienden, da-at zijn wij.'

Het ondeugendste gebeurde op een avond dat vader en Mottebol over de draad kropen die de twee achtertuinen scheidde. Het was de finale van de Europabeker, Real Madrid tegen Stade Reims en Alfredo di Stefano was Mottebols idool.

Bij Mauriske kwamen alle mannen van de Noordstraat en de Weststraat samen: in 1958 toen vanuit het verre Zweden de wereldbeker werd uitgezonden met de nieuwe goden, Didi, Vava, de kromme linkspoot Garrincha en de piepjonge, wonderbaarlijke Pele. Veel zagen we er niet van want voortdurend moest Mauriske aan de knoppen draaien en op zijn bakje kloppen: de wedstrijd verdween achter strepen en in een sneeuwbus die werd onthaald op gevloek en gesakker. Iedereen wist het beter: de knop moest naar links, neen, draai wat naar rechts. Neen, Mauriske, geef hem een smak op zijn bakkes.

Mottebol vergist zich, ze waren niet de eerste: aan het begin van de Noordstraat, naast een weide, was een vreemde elektricien een winkel begonnen. Een man in een beige stofjas die van over het water kwam. In zijn etalage stonden naast de strijkbouten en wafelijzers een paar kastjes die wat groter waren. Op weg naar school stonden we er met onze neus tegen het glas gedrukt, al was het maar om de lijnen te tellen van het testbeeld. Nooit zagen we er iemand binnen, maar de vreemdeling verkocht: hij ging op de tweesprong van de Noordstraat en Driegotenkouter wonen waar hij een dubbele etalage had met apparaten die thuis bij Mottebol ontbraken: wasmachines, koelkasten en al de blokvormig glimmende dingen die alleen voor rijke mensen waren. Tot midden de jaren 60 had Mottebol een vast adres of twee: bij zijn schoolmakker Karel van Bos en bij zijn neef Albert die van leeftijd zijn oom kon zijn en zelf al zeven kinderen had. In beide huizen zat Mottebol om dezelfde reden: de exploten van Rik van Looy, de komische anekdoten van de Schipper en zijn Mathilde, en de spannende avonturen van Bonanza.

Bij Karel was het een rustige bedoening, zijn moeder Simonne zei zuchtend: 'Die wint nu toch eens altijd, maar ja, als hij de beste is, dan mag hij winnen.' En haar zoon zweeg: hij was contra van Looy ondanks de hartstochtelijke betogen van Mottebol. Hun vriendschap kon ertegen: ze sprongen op hun fiets en de ene noemde zich van Steenbergen, de andere van Looy – tot hun zestiende zou de grote Rik altijd winnen. Daarna kreeg Mottebol een nieuwe fiets met smalle bandjes en voethaken en werd hij, de vertegenwoordiger op aarde van de goddelijke Keizer van Herentals, onklopbaar voor de hele buurt. Of hij nu door de lange nauwe gang van het poortje kwam of door de gebeitelde voordeur van meester-schrijnwerker Kamiel: Mottebol werd er stilzwijgend ontvangen als een vanzelfsprekende aanwezigheid, een wat zenuwachtigere broer van hun immer kalme Karel.

Bij neef Albert ging hij nooit alleen: enkel vader ontbrak want die moest op tijd in bed als hij de vroege had of anders was hij nog aan het spinnen in zijn koordenfabriek. Het bescheiden rijtjeshuis van Albert was soms een cinemazaal, soms een circus. Hoe de twee gezinnen met hun tien kinderen daar binnen konden, in die woonkamer van amper een zakdoek, is een raadsel, de stoelen ondergingen een wonderbaarlijke vermenigvuldiging, de ruimte verdubbelde want allemaal waren ze daar in de ban van de

Keizer, van Real en van Little Joe en den dikken Hoss – al smolten de vrouwen en de meisjes eerder voor de donkere Adam.

Allemaal schoven ze naar het puntje van hun stoel of van de schoot waarop ze zaten wanneer het galopperende muzikje inzette en de beelden van de generiek als bladen van een boek in brand schoten, omkrulden van een vlamvend ongeduld.

Het leutigste waren de avonden met de Schipper, de Sander en Hippolyte, de gortdroge, broodmagere komiek met een uitschuifbare kinnebak. De huiskamer bruiste, de lachsalvo's moesten hoorbaar zijn tot aan de overkant van de straat, maar in die tijd was er nog geen overkant, alleen een vierkante weide. Er was in alle opzichten nog geen overkant, geen afgezonderde plaats om alles anders te bekijken. Jaren later zond de VRT een herhaling uit van de Schipper en wat bleef er over van dit zwart-witte topsucces: een trage, slappe opeenvolging van voorspelbare grappen en dwaze situaties, acteurs die cabotineren, een half debiele tekst. Maar toen wist zelfs de kritische Mottebol van niet beter, hij schaterde misschien nog het luidst van al, plooide dubbel en sloeg op zijn dijen. En hij bewonderde Will Ferdy die als eerste op de Vlaamse zender een onemanshow kreeg en vertelde over zijn verzonnen optreden in een programma van Perry Como: 'hij zag mij al komo...'

Eén liedje is Mottebol in zijn hoofd blijven nazingen, de volledige tekst vals bulderend wanneer hij dronken was en het beeld naar boven kwam van een 16-jarige Christine uit Veltem-Beisem, een leidster op het Hamse Speelplein, ze droeg een blauwwit behaasje met vergeet-mij-nietjes:

*'Ik heb je weer ontmoet, Christine,
na al die lange dagen;
maar deed het ons wel goed, Christine,
dat wij ons weder zagen...*

*We hebben niets gezegd, Christine,
alleen wat dwaze woorden,
gezocht en onoprecht, Christine,
die er niet bij behoorden...*

*Maar nu is het te laat, Christine,
ik kan niet herbeginnen;
denk niet dat ik je haat, Christine,
maar 'k ben te leeg van binnen...'*

Flitsen herinnert Mottebol zich: de oude nieuwslezer Lucien Boussé die beelden uit Bifra becommentarieert en de biggelende tranen van zijn hangwangen veegt.

En er was de wat lijzige stem van Fred de Bruyne toen een sneltrein langs het peloton zoefde.

Fredje die weer eens half ingedommeld was, dacht aan de Vlaamse uitdrukking: 'buzze geven'. En hij vertaalde zijn Schoon Berlaars in een niet bestaand Nederlands: 'zie de trein maar beurzie geven.'

Geef het maar toe, Mottebol, je lachte het luidst omdat je indruk wou maken op je achterlicht Denise. Smoorverliefd was je op haar wipneus, haar sproetjes. Haar fonkelende ogen toen ze jou plechtig beloofde dat zij jou een tong zou leren draaien: 'o Denie, Denie, o die niet Denise'.

Mottebol ontmoette voor het eerst in zijn leven een taboe: aan zijn nichtje mocht hij niet raken, mocht het zijn uitgekomen, hij zou de borende blik van vader Albert nooit meer kunnen verdragen.

Er was nog een adres, al kon je het moeilijk als een adres beschouwen: het café van de Foob, onze Keizer Karnaval. Maart 1958, even na vier uur. Mottebol kwam van school en op de hoek van de Kapellestraat en het Oud Kerkhof waren de zware gordijnen dicht geschoven. Op een spleetje van enkele centimeters na. Nooit vergeet Mottebol de donkerbruine plooien en het grijzige beeld vanuit de diepte van het café. De Via Roma in San Remo, driehonderd meter van aan een fontein tot aan de streep. Driehonderd meter die een eeuwigheid duurden: zij aan zij, Rik van Looy en de Spaanse spurtbom Miguel Poblet. De zaligste ervaring van zijn jonge jaren, veel meer dan een langgerekte spurt: het was de tijd zelf die zich uitrekte als een strip van drop, als kauwgom die zo ver uit je mond kwam dat je de strook kon spannen over de straat, een spandoek met de drie korte woorden. Hoe idioot het ook klinkt: zelfs op zijn zestigste ziet Mottebol rondom deze woordjes nog steeds een magische stralenkrans.

RIK van LOOY, het voorzetsel in kleine letters om de twee namen beter in de verf te zetten.

Het was geen spurt, eerder een aanrollende golf: het woord tsunami was toen nog onbekend, maar vandaag zou er geen beter voor zijn. De golf spoelde door die spleet van vijf centimeter door Mottebol heen, hij droeg ze mee naar huis, voelde ze 's avonds in bed, alle cellen van zijn huid trilden ervan. De golf herhaalde zich in zijn dromen, de Via Roma in San Remo.

Wie vader heeft overtuigd, weet Mottebol niet meer te zeggen. Begin 1965 werd er een mast geleverd, een afgedankte telefoonpaal. Die werd in de tuin rechtop gezet: Leon de Sjampetter kwam helpen en Pol den Boer. Een antenne in de top, een onnozel stel staafjes, verbonden met een doorbuigende kabel die door een gaatje in de veranda naar binnen kwam. De antenne moest worden gedraaid met een schakelaar die deed denken aan de hendel van een fietsversnelling. Het duurde maanden eer het beeld van onze eigen tv stabiel bleef: die kabel was veel te slap, wat vader ook probeerde bij te regelen. Er moest een katrolletje worden gemonteerd en dat was vader in zijn haastigheid vergeten.

Sedertdien woonden we in een ander huis: een geluid doorbrak de stiltes van voorheen. Mottebol moest zich in de voorkamer afzonderen om zijn huiswerk te maken. In de examenperiode stond hij samen met vader om vijf uur op: hij had rust om zich nodig, er stormde al genoeg in zijn kop. Het werd moeilijk om 's avonds nog een boek te lezen in de moederlijke warmte van de Leuvense stoof. De winst waren de films die werden uitgezonden na tien uur: Ingmar Bergman, de Italiaanse neorealisten, Vera Tsjitilova en antioorlogsfilms uit de Sovjetunie. Mottebol werd rond zijn zeventiende een cinefiel. Een monstertje van zelfzucht en onverdraagzaamheid. Vader kwam van zijn avondploeg, schoof een stoel vanonder de keukentafel en rolde zijn eerste sigaret. Steeds was zijn vraag – een refrein in de avond, even gestaag als het trompen van de boten op de Durme -:

'Wat is het opschrift van die film?'

En Mottebol snauwde: 'Wat hebt gij daaraan?'

Wat heeft een fabrieksarbeider aan de titel van een Zweeds of Tsjechisch meesterwerk? Na een tweede sigaret verdween vader in de gang. Mottebol hoorde zijn moeizame stap op de krakende trap. Moeizaam of ontmoedigd? De zoon had de eigenzinnigheid van zijn moeder, al zijn dwaze kuren herinnerden aan haar dood en aan haar smeekbede: 'Ge gaat hem toch laten verder leren?' Ook vader wou verder leren, maar zijn lievelingszoontje blafte hem af.

Mottebol hoort het piffen, het fluistergeluid waarmee vader een vezeltje tabak van zijn onderlip blaast. Dwarrelt het in zijn ogen, nu hij hierover schrijft?

Staf de Wilde, de haan 9+18 nov. 09

Gedichten van Bernard Billiet (1951-1999)

moment

laat mij rusten
aan het einde-loze pad

laat mij rusten
tussen jonge eiken
zomer of winter
om het even

laat mij maar rusten
onder stramme struikheide
laat mij maar vergaan
tot het zwavelgele zand
dat stuift en zwerft

-

Stenen zwerven door het dal
sneeuw klimt als de winter komt

Spiegels lichten uit een oceaan
bakens worden telkens verzet

Tijd, onzichtbaar vermomd,
sluipt onder mazen van het net

-

zomeravond

De bleke blauwroze lucht
Dof glanzend
Doordrongen van licht
en zwarte vogels
Een zee van onrust is
deze avondhemel

-

zomerzon

Als alles de dood in zich heeft
en zijn adem inhoudt
Als de zomer vervuld is
met het firmament
en de vormen van het komen,
gaan wij gaan wij

-

westerwind in maart

verschrikt ontwaakt verdreven
verspoeld ontrokken verhevigd
in voorjaarsstormen golvend in
voorochtendlijke luchtstromen
word ik uit beddengoed ontworteld
geen luwte meer geen diepte meer

(laatste gedicht)

Keer ik ooit terug
naar het land van Robin Hood

De donkerrode bossen
Paardrijdend stinkend
De bloesem prinsessen
De foltertuigen

Vol het kreupelhouten hart

-

Voor je mij verlaat
ontvang dit gedicht
met zachte pen geschreven
jij was lief
Schonk in de stille wenk
een aanbod voor jouw zijngeschenk
doorheen het licht en het zwart
van gisteravond geweven

voor ik jou verlaat
wil ik niet tot afscheid
aanleiding geven
schemer van een ander leven

-

Dan

wanneer jij mijn blanco bladzijden vult
mij volschrijft
met tekens van ongelooflijke aanwezigheid

wanneer jij de weemoed breekt
mijn hart lijmt
mijn zinnen verzet, kracht geeft
aan de bleke holte tussen morgenweeën
en slapend vergaan

zover tussen pril lover
met gewijde vruchten vol diepe zomer
zover in de verteerde kleuren van zacht verval
wil ik treden

alles slaapt (1)

Wanneer de ster een steen is
de steen valt
zullen we wijs zijn?
Komt de nacht

-

thermopoëtica

vurig geweld van woorden
ingespannen koorden
in vlammen opgetild

tedere tekens
in tonen uitgesproken
net zalvend water

in de spiegel gevonden
de ervaring dat wij onszelf belonen
door opnieuw het woord te dromen

-

de schilder

hij, die met penselen verborgen duivels uitdrijft
uit zijn ondoorgrondelijke afgrond

hij, die zijn bloedend hart transformeert
naar in rode verf gestolde monsters

hij, die een diepe droefheid uitsmeert
over een hemelsblauw linnen uitspansel

hij, die zijn borstels en handen wast,
en toch met haar aan tafel gaat

-

Vilcabamba

Daar schrale steppe
hier donkere bergen
- de Andeskring een kroon
die je gebroken achterlaat
je tocht naar de diepte
naar de vrijheid, de liefde
en het gekneusde ontzag
van je laatste getrouwen

Inca, daar ligt de stad
die jij Vilcabamba noemt
het nieuwe onoverwinnelijke
want onvindbaar voor Spanje
dat je vrouwen en dochters
in beslag nam zoals graan

Het vocht van oerwoud
parelt je getooide gezicht
een Inca vertoont
geen spoor van droefheid
niet in het teken van een nederlaag
minder noch in het aanschijn
van een einde zonder terug

Vilcabamba de eeuwige toevlucht
voor je onverminderde identiteit
het onbereikbare continent
gezonken in hitte vol loof

Vilcabamba zoeken ze nog steeds
maar bleke archeologen
weerstaan niet in deze hel
je onoverwinnelijke bondgenoot
die woekert als kanker
die ook jouw volk verteerd heeft

Stenen zouden haar verraden
maar het zacht hout
van kralen en paalwoningen
is thans wortel en vrucht

-

de zwarte dagen

1

Het is donker, het is nacht
en hier zijn we
moe en moedeloos

2

Op deze dagen van ogenblikken
een en ander gebeurend
de wereld draait verder,
wat een geronk en gekrijs.

3

Mijn pad is smal
Zal mijn leven wijder worden

4

Dit huis is volledig leeg

5

Nu ben ik onder de indruk, meer dan ooit,
van de winter die komt

6

Heb me vanmorgen zien wenen
zat daar in een zetel
een nieuwe katharsis
een nieuwe vreugde

-

*Uit: Bernard Billiet, 'Tussen de fijne wijzers weggeleden', verzamelde
gedichten en proza, Uitgeverij Het Beleefde Genot, 150 blz – ISBN
9789078950042*

“Fragment op zich”

Uit “Filosofie van de schoonheid” door John Armstrong

Het verband tussen schoonheid en genoegen is in sommige belangrijke opzichten verhelderend. Het geeft aan dat het fout is om schoonheid te identificeren met bepaalde eigenschappen (symmetrie, proportie, bijzondere soorten lijnen), maar echt kritisch is het niet. Het geeft namelijk wel toe dat er iets zat in deze benaderingen: ze probeerden allemaal een bron van genoegen te specificeren. En dus hebben ze in bepaalde specifieke gevallen allemaal hun scherpzinnige kantjes. Soms heeft het genoegen dat we in een voorwerp scheppen te maken met de symmetrie die het heeft: krullende lijnen kunnen hun charme hebben; goede proporties kunnen prachtig zijn.

Door over genoegen te praten worden we herinnerd aan de intieme en persoonlijke aard van onze confrontatie met schoonheid. Want het is het effect dat een voorwerp op ons heeft - en niet hoe het op zich is - waar het om gaat als we iets mooi noemen. En toch zorgt deze ommezwaai naar het persoonlijke en het aangename misschien voor meer problemen dan hij oplost.

(blz. 80)

Onze esthetische opvoeding bestaat niet alleen uit blootstelling aan diverse soorten schoonheid. We moeten ook zelf nadenken over het beeld van geluk - de levenswijze, de manieren om te genieten - dat iets de waarnemer ervan voorhoudt, en dat doorvoelen. Maar vervolgens moeten we ontdekken welk van die beelden ons het meest gedegen en het eerlijkst aanspreekt. Het proces waarbij we zelf een eigen smaak ontwikkelen is deels het proces waarbij we een gevoel ontwikkelen voor de dingen die het meest van geluk spreken. Dat is een behoorlijke taak, niet iets wat automatisch gebeurt

Waarschijnlijk zijn er vele mensen die denken dat ze onder de indruk horen te zijn van de soberheid van Cézanne - want Cézanne is echt een uitstekende schilder - terwijl ze eigenlijk meer behoefte hebben aan zachtheid, *élégance* en charme. Zoals er ook mensen zullen zijn die zichzelf dwingen om de grimmige ernst van Van Gogh te bewonderen - want Van Gogh is werkelijk een geweldige schilderende moralist - terwijl ze in feite meer behoefte hebben aan uitingen van ordentelijke waardigheid en grandeur.

Een van de vreemdste vormen van wreedheid is de tirannie van het heden. Het is onvriendelijk om exclusieve aandacht af te dwingen voor dingen die net zijn gemaakt, en om alleen enthousiasme te eisen voor soorten schoonheid die recentelijk zijn ontdekt, omdat we zelf ook niet alleen worden gevormd door de tijd waarin we leven. Geschiedenis kan men zien als de baan van de menselijke persoonlijkheid; de soorten leven waar in verschillende periodes op voortgeborduurd is zijn de diverse uitingen van een algemene menselijke aard. Dit uiterst gulle en verhelderende idee hebben we te danken aan Hegel.

(blz. 203)

John Armstrong, *De filosofie van de schoonheid*, Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam, ISBN:978 90-351 2887 3

“Beleefd”

Literair salon ‘Van toen en thuis’ – Staf de Wilde

Gemeentehuis Loppem, zondag 20 september 2009

Staf de Wilde (° Hamme-Durme 22 februari 1948) studeerde voor onderwijzer en later Germaanse filologie en gaf ruim dertig jaar les als leraar Nederlands in de derde graad van het secundair onderwijs in Brugge; overvalt Vlaamse kranten en weekbladen, en ministers met mails over allerlei onderwerpen, in het bijzonder het onderwijs, de bevordering van de poëzie, het sociale beleid, migratie, de ‘kwaliteit’ van de visuele media en de strijd tegen extreemrechts etc. Ook op allerlei blogs te lezen, in het bijzonder de eigen blog bij Skynet.

De Morgen sprak in een interview van ‘de ongekroonde koning van de Vlaamse brieven-schrijvers’ en het was niet eens ironisch bedoeld.

Op de sofa met ... Marc Calmeyn, psychiater : over depressie

Gemeentehuis Loppem, zondag 11 oktober 2009

Psychiater en psychotherapeut Marc Calmeyn vergastte een aandachtig publiek op een boeiende en verrijkende lezing over depressie. Wat is een (echte) depressie? En helpen therapieën wel?

Wij laten hem even zelf aan het woord:

"Depressie is een wereldwijd fenomeen, zowel in tijd als ruimte. De geschiedenis van de stemming en zijn pathologie in het Westen is een rijk geschakeerd palet waarvan de wortels tot in de Grieks-Romeinse tijd teruggaan. Recent grootschalig Europees sociologisch onderzoek toont voor België aan dat depressie hoog scoort in de frequentie van mentale stoornissen. Tegen 2020 wordt verwacht dat depressie de tweede belangrijkste oorzaak van ziektelast in de wereld zal zijn.

Ook in deze postmoderne tijd lijken in het begrip depressie heel wat verschillende betekenissen en inhouden

bijeen gesprokkeld te worden. Op de duur ziet men door de bomen het bos niet meer. Ook al door de grote impact op de bevolking en het individu stelt zich de vraag meer en meer: wat is in feite *essentieel depressief-zijn*?

Inderdaad, wat *is* nu in feite een depressie? Is het mogelijk om de kern van het depressief-zijn te omschrijven?

De voordracht verwijst naar een denkkader dat het mogelijk maakt om de *essentie* van het depressief zijn af te lijnen.

Dit theoretisch ‘raster’ is dat van de antropopsychiatrie.

Depressie treft immers *wezenlijk* en *heel diepgaand* de mens. In tegenstelling tot wat vroeger gedacht werd, gaat het niet om een voorbijgaande en lichte aandoening. De depressieve persoon is geraakt in zijn levensgrond. Het is niet zonder belang dat een

recent standaardwerk over theorie, onderzoek en behandeling van depressie de antropopsychiatrische inzichten zowel bevestigt als verfiijnt.

Dit belangwekkende werk is tot stand gekomen onder redactie van Jozef Corveleyn, Patrick Luyten, Sidney J. Blatt onder de titel: 'The Theory and Treatment of Depression. Towards a Dynamic Interactionism Model'. (Leuven University Press, 2005).

Ook zij stellen vanuit nieuwe research vast dat er een elkaar beïnvloedende relatie tussen biologische en psychologische factoren vast.

Dit is allerbelangrijkst voor de behandeling: medicatie én gespreksbegeleiding zijn beide evenwaardig en even nodig.

Uit dit alles blijkt dat depressie in de echte zin van het woord kan (h)erkend worden waardoor een gepaste behandeling (medicatie en gesprekken) beschikbaar is voor de depressieve persoon die lijdt.

Een dichteres als Vasalis kan veel beter dan welke wetenschapper ook verwoorden wat dit (ondraaglijke) lijden inhoudt...

*En ik weet niet wat mijn eigenlijke wetten zijn,
ik zoek een ver, onmenselijk en zeker teken
uit deze wildernis van pijn
en zelve ben ik te verward, te warm, te klein.*

(M. Vasalis Gedichten – De vogel Phoenix (1947), p.54) "

Uitstap naar Leuven op 24 oktober 2009

Zaterdag 24 oktober 2009 om 8 u. 58 zomertijd spoorden 26 cultuurfanaten onder auspiciën van HBG naar het mysterieuze M in de parel van Vlaams-Brabant. Ook dit keer – alweer dus – vond de NMBS een dwangpassage via Denderleeuw nodig en noodzakelijk. Niet alleen op financieel gebied verkeert het land blijikbaar in crisis.

Toen we uiteindelijk in Leuven (Vlaams!) toekwamen ging het rechtstreeks naar M. Ach ja, M staat voor, u weet ook dat Leuvenaren geen simpele zielen zijn, MUSEUM. En in dat prachtige M, een imposant gebouw van Stéphane Beel, een beetje uitdagend verscholen achter klassieke zuilen met dito fronton, gingen we op zoek naar de figuur en vooral het werk van ene Rogier de le Pasture, wegens Leuven Vlaams! van der Weyden genoemd.

Daar in dit heel nieuwe gebouw de vestiaires nog in de steigers stonden konden we met een matige vertraging aan onze exploratie beginnen.

Onder de leiding van een enthousiaste en zeer beslagen gids (v.) maakten we kennis met de wereldlijke en geestelijke schilderkunst van een o zo 'mede'-lijdende van der Weyden. Dat een dergelijke kunstenaar in de kunstgeschiedenis het epitheton "primitief" opgekleefd krijgt, zal wel een eeuwige vloek zijn en blijven.

In een niet zo kort bestek werden we geconfronteerd met alle bekende heiligen uit het NT, in meestal helle, maar diepe en frisse kleuren. Madonna met kind, Pieta, Maria Magdalena verdiept in ernstige lectuur, een heuse videoreconstructie van een kruisafneming (oorspronkelijk werk in het Prado, Madrid) zelfs een graflegging, het werd al-

lemaal ons deel. We trokken grote ogen en herinnerden ons onze jeugd, toen meneer pastoor nog verhaaltjes vertelde.

Om 13 u. werden we verwacht in het statige herenhuis, voormalige woning van Gaston Eyskens, 20ste – eeuwse prof, politicus en vader. Dat dit huis nu onder de naam De Adellijke Belofte, omgetoverd is tot een restaurant kon ons alleen maar plezieren. Er werd van een verfijnd middagmaal genoten zodat we de tweede fase van onze ontdekkingstocht fris en monter konden aanvatten.

Onder de leiding van een stadsgids (v.) werd een wandeling doorheen de Dijlestad aangevat. Ze had voor ons het stille en tot studie uitnodigende Leuven uitgekozen.

Het Leuven met zijn vele colleges, parken en faculteiten, haast verborgen voor de buitenstaander. Als kers op de (suiker)taart bewonderden we met open mond de bibliotheek die in de late jaren twintig van de vorige eeuw, vooral onder auspiciën van de Amerikanen in prachtige kitsch werd (her)opgebouwd. (De oorspronkelijke universiteitsbibliotheek werd door de Duitsers in 1914 platgebrand.). Als tegengewicht had Jan Fabre er tegenover gelukkig een reuzenscarabee op een reuzennaald tegen de hemel geprikt.

Nadat we met een applaus afscheid hadden genomen van onze gids (v.) gingen we nog wat nakaarten bij een stevig glas in een bruin café.

Toen ging het naar het station, een ellenlange trein in, die in Brussel-Centraal werd gekaapt door een uitzinnige horde I love techno-fans.

Uiteindelijk kwamen we – moe maar tevreden en niet zonder dwangpassage langs Denderleeuw – omstreeks 21.00 u. in Brugge toe.

Het uur winst door overschakeling op wintertijd hadden we nog niet gehad, maar we waren het ondertussen wel door de goede diensten van de NMBS alweer grotendeels kwijt.

(rra)

Cultuursalon : Dante Gabriel Rossetti

CM Zedelgem, donderdag 12 november 2009

Dante Gabriel Rossetti (1828-1882) weigerde om nog te exposeren na een eerste mislukte tentoonstelling. Vandaar dat zijn werk tijdens zijn leven slechts in heel beperkte kring bekend was. Zijn bohemienleven in Chelsea, waar hij na de dood van zijn vrouw Lizzie Sidal woonde met o.m. de dichters Algernon Charles Swinburne en George Meredith, droeg in grote mate bij tot de mythe van de gefolterde creatieve kunstenaar. Pas na zijn dood werd hij bekend en gewaardeerd, mede dank zij zijn broer, William Michael en zijn jongere collega-schilder Edward Burne-Jones. Op het continent is het vooral Fernand Khnopff geweest die voor de bekendheid van Rossetti en zijn kring gezorgd heeft.

Gedurende anderhalf uur introduceerde Bart Madou een geïnteresseerd publiek in het leven en het werk van Dante Gabriel Rossetti. Maar hij besteedde ook veel aandacht aan de Rossetti Circle en de Holland Circle, met schilders als Sandys, Solomon, Leighton en Watts.

Literair Salon: Kris Kowlier

Straffe Verhalen - 6 december 2009

Het weer was er wel naar, winderig, nat, bar. Toch boden zich vele verhalenliefhebbers aan om te komen luisteren naar drie 'straffe' verhalen van Kris Kowlier, en straf waren ze!

De bende van het moordenaarsbos joeg ons de stuipen op het lijf, gelukkig was Felix met zijn draailier (of moeten we zeggen schietlier?) het hele zootje te snel af, in Baliebrugge zullen ze er nog lang over praten.

Het tweede verhaal was dan wel echt gebeurd, tenminste dat beweerde Kris, het bleek een hommage te zijn aan Fred Germonprez, de enige (echte) West-Vlaamse dichter van wie een gedicht gepubliceerd is in Gerrit Komrij's 'De Nederlandse kinderroepie in 1000 en enige gedichten'.

Tenslotte vergastte meester-verteller Kowlier ons op de ongelofelijke avonturen van een boer uit Wervik en zijn gewiekste vrouw en hoe zij in een kled van pluimen de duivel zelve verschalkte.

Een bijzonder geslaagde vertelzondagvoormiddag!

(bma)

Te koop bij het Beleefde Genot

9 euro – tot 31 januari 2010: 7,50 euro
Leden HBG: 7,50 euro

Site seeing: NEXUS INSTITUUT

www.nexus-instituut.nl

NEXUS INSTITUUT

Organisatie Publieksactiviteiten Publicaties In de media Vrienden Bestellen-Aanmelden Contact Facebook

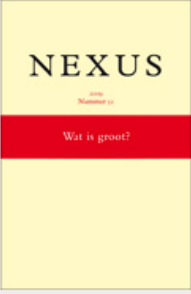
Home >

Nieuws

Videofragmenten keynote opperrabbin Sacks

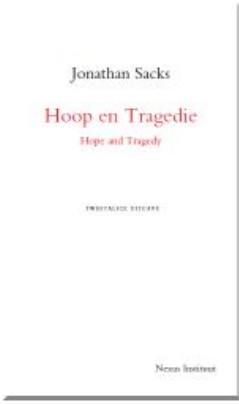
Nexus 52 verschenen >>>

www.robriemen.nl >>

Nieuwe uitgave Nexus Bibliotheek

De lezing die opperrabbin Sacks uitsprak tijdens de Nexus-conferentie 2009 is verschenen in een tweetalige uitgave in de serie van de **Nexus Bibliotheek**:
Hoop en Tragedie / Hope and Tragedy

Jonathan Sacks
Hoop en Tragedie
Hope and Tragedy

U kunt uw exemplaar [hier](#) bestellen.

**Nexus-masterclass
Terugblik en nieuwe publicatie**

Subsidiënt

UNIVERSITEIT VAN TILBURG

English

Zoeken

Zoeken

Bookmark this page

Icons for social media and search.

Beste lezer

Op hoeveel tijdschriften bent u geabonneerd? En welke leest u dan, niet een beetje maar helemaal, van A tot Z, zoals dat heet?

Wel, wat mij betreft: op de eerste vraag weet ik het antwoord niet, ik schat tussen de 20 à 30, op de tweede vraag weet ik het antwoord wel: twee. En welke zijn dat dan? Toverberg (noblesse oblige!) en Nexus.

Maar laten wij het in dit eerste tijdschrift even over het tweede hebben, weliswaar via een site seeing-smoesje, toegegeven Nexus heeft een website, ach ja, wie niet?

En eigenlijk klopt het niet helemaal: niet Nexus, maar het Nexus Instituut heeft een website.

Sta mij toe toch eerst even in de site te grasduinen.

Acht basisopties: organisatie, activiteiten, publicaties, in de media, vrienden, bestellen-aanmelden, contact en warempel facebook, met daar een schoonheidsfoutje, als je op het "?"-icoontje klikt, krijg je een pagina in het Duits (nou ja Duits): 'Näheres zu Social Bookmarks'. De eerste drie opties lijken ons het interessants. We klikken 'organisatie' en krijgen de mogelijkheid om iets te weten te komen over de mensen achter het instituut, maar interessanter lijkt ons wat er verborgen ligt achter het motto, dat trouwens kort en goed (zo hoort het) luidt: Inzicht door samenhang. Wat betekent dat dan concreet? Wij citeren uit de website: het Nexus Instituut "bestudeert het Europese cultuurgoed in zijn kunstzinnige, levensbeschouwelijke en filosofische samenhang, om

zo inzicht te bieden in eigentijdse vragen en uitdagend vorm te geven aan het cultuurfilosofische debat. Als culturele denktank beoogt Nexus een stijl van kwaliteit, eruditie en tolerantie, om op die wijze een contrapunt te zijn voor kleinheid van geest, verzuiling en nationalisme, de troosteloosheid van het niets weten en het fanatisme van het enig weten. Nexus wil zich op deze wijze scharen in de Europese humanistische traditie." Een culturele denktank dus en wie voelt zich geroepen om mee te denken of de gedachtegang te volgen? Opnieuw uit de site: "Het Nexus Instituut is er voor een ieder met een intellectuele belangstelling voor cultuur en maatschappij."

Een intellectuele belangstelling voor cultuur, als dat niet mooi is, maar naar ik het aanvoel, is die met de dag zeldzamer aan het worden. Ik bedoel, de intellectuelen van vandaag houden zich niet echt meer bezig met cultuur, noch met maatschappij. En dat is m.i. goed fout: intellectuelen in het algemeen en academici in het bijzonder hebben een grote, zeg maar verpletterende maatschappelijke verantwoordelijkheid die zij vandaag zelfvoldaan van zich af lijken te schuiven. Zij die zich persoonlijk met het volk, de anderen, de burgers inlaten zijn op één hand te tellen, nee hun hoofdtaak lijkt erin te bestaan wantrouwig hun collega's-tegenstanders in het oog te houden en angstvallig de publicaties te tellen waarin zij geciteerd worden, in hun ogen het top-punt van goed bezig zijn. Hun grootste daad van burgerschap bestaat erin om de zoveel jaar naar de stembus te gaan en daarmee zichzelf wijs te maken dat ze de democratie gered hebben. Julien Benda blijft met zijn "Trahison des clerics" uit 1927 prangend actueel, maar we dwalen af.

Van een denktank verwacht je ook dat er gepubliceerd wordt, en inderdaad het Nexus Instituut publiceert driemaal per jaar het essayistische tijdschrift in boekvorm Nexus. Een parel van een tijdschrift! Grundlichkeit en niveau! Het recentste nummer, met als thema 'Wat is groot?' telt bijvoorbeeld 232 bladzijden (waarvan twee met illustraties en 0 pagina's publiciteit) en bevat bijdragen van het kruim van de hedendaagse cultuurtheoretici: Rob Riemen (de erudiete en bijzonder fijnzinnige hoofdredacteur), Jean Clair, Arthur Danto, George Steiner, Roger Scruton (nou ja, hij dus ook) en zowaar een exquise tafelrede over kunstkritiek uit 1925 van Ortega y Gasset.

Ditzelfde kruim en nog veel meer kruim vind je trouwens ook in het jubileumnummer van Nexus (nr. 50), zo maar eventjes 746 bladzijden bijdragen van 54 eminente 'humanisten' over het Europese humanisme.

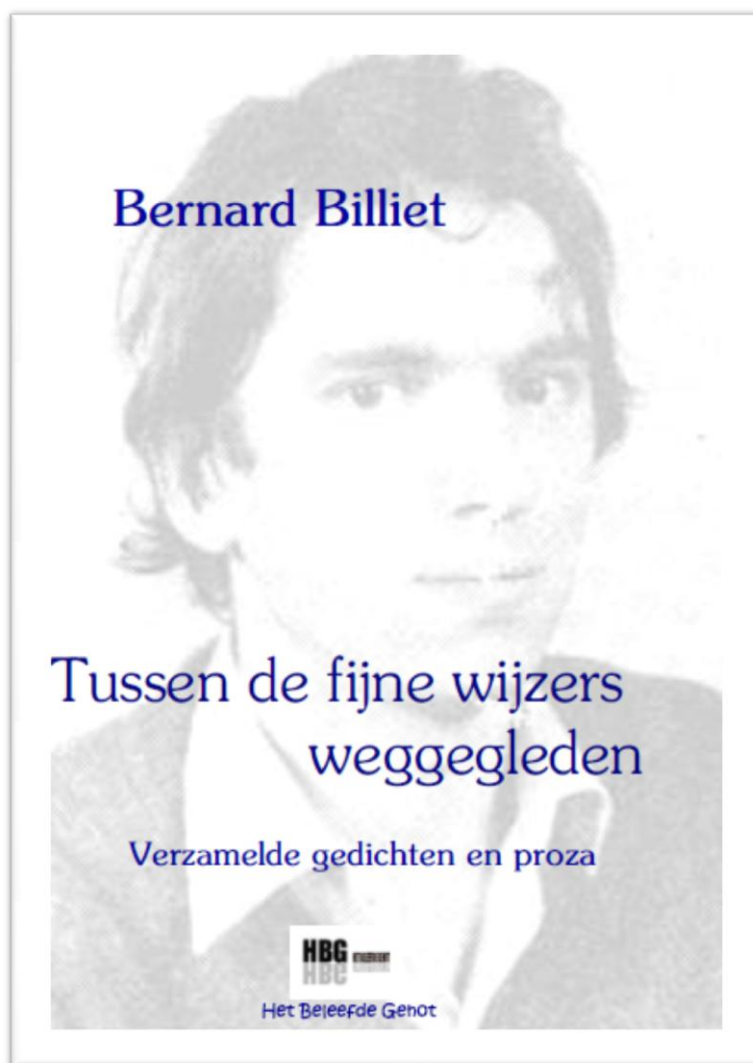
Enkele titels: 'Deugden als behoefte en vrijheid' (Savater), 'Barbarij en beschaving' (Todorov), 'Wittgenstein, ethiek en het zwijgen van de muzen' (Janik), 'Een politiek humanisme voor de 21ste eeuw' (Ignatieff), 'Menselijke waardigheid tussen kitsch en vergoddelijking' (Margalit), 'Een postseculiere samenleving, wat betekent dat?' (Habermas), enzovoort.

Een abonnement op Nexus kost 60 euro per jaar.

Het Nexus Instituut organiseert ook jaarlijks de Nexuslezing en de de Nexusconferentie. De volgende spreker op de Nexuslezing is Daniël Barenboim, die het zal hebben over 'The Ethics of Aesthetics'). De Nexusconferentie is dan weer een waarlijk cultuurfilosofische hoogmis. Verder geeft het Nexus Instituut geregeld zeer voortreffelijke essays uit van eminente persoonlijkheden zoals daar zijn Jonathan Sacks, Sonia Ghandi, George Steiner, Thomas Mann en Adam Zagajewski. Het Nexus Instituut is gevestigd aan de Universiteit van Tilburg.

Misschien nog even meegeven dat je op de beginpagina kunt doorklikken naar de site van Rob Riemen (www.robriemen.nl), een heel boeiend iemand. En uiteraard kan je je opgeven voor een nieuwsbrief, kan je foto's van voorbije lezingen en conferenties bekijken, een (niet altijd) actuele kalender van de komende activiteiten, en tot slot een register van de nummers 1 t.e.m. 50 van Nexus.

Bart Madou

Te koop bij het Beleefde Genot vanaf 31 januari 2010

15 euro – tot 28 februari 2010: 12,50 euro.
Leden HBG: 12,50 euro

Voorstelling verzameld werk Bernard Billiet

Programma

- Waarom bent u hier? - Bart Madou
- Bernard Billiet, minzame dichter - Jan Bart Van In
- Overhandiging eerste exemplaar aan Annemie Van de Cappelle

Tussendoor dragen Flor Will en Luc Feys voor uit het werk van Bernard Billiet
De harpiste Lynn Ide zal deze voormiddag muzikaal omkaderen

Zondag 31 januari om 11 uur in de Bibliotheek Daniël Coens, Eikelberg 1, Sijsele

Te Beleven

Op de sofa met... Cathy Van Gorp

De mens die psychisch onderuit gaat, boezemt ons vaak angst in. We kennen hem niet, we begrijpen hem niet. Misschien houdt hij ons (en onze maatschappij) wel een spiegel voor...

Slechts in de ontmoeting van onze medemens als mens, niet als gelabelde psychiatrische patiënt, wordt de afstand tot vreemde, on(be)grijpbare gevoelens en gedachten bijzonder klein, krijgt angst een gezicht, gaat een taboe wankelen.

Aan de hand van fragmenten uit haar boek "Ik was gestoord" neemt Cathy Van Gorp (zie Toverberg nr. 14) u mee op een kronkelige weg doorheen de binnenkant van mensen die ooit het etiket 'psychisch gestoord' krijgen.

Gemeentehuis Loppem, zondag 24 januari om 11 uur – 3 euro (leden HBG: 2 euro)

Opera in de huiskamer Carmen van Georges Bizet

Opera in vier bedrijven van Georges Bizet.

Carmen, één van de beroemdste opera's aller tijden, gaat over de wanhopige liefde van de soldaat José voor het zigeunermeisje Carmen.

"Ik hoorde gisteren -- wilt u me geloven? -- voor de twintigste keer *Bizets* meesterwerk. Ik bleef alweer zitten, een en al serene concentratie; ik liep alweer niet weg. Deze zege over mijn ongedurigheid verbaast me. Hoezeer een dergelijk werk iemand tot een beter mens maakt!" (Friedrich Nietzsche)

Ten huize van... Vrijdag 12 februari om 20 u. Gratis (op uitnodiging)

Bipolaire stoornissen, een zoektocht naar de wortels

Een bipolaire stoornis is een stoornis die wordt gekenmerkt door wisselende stemmingen, dan weer manisch of hypomaan, dan weer depressief.

Sylvia Plath, Virginia Woolf, Edgard Allan Poe, Ernest Hemingway, Robert Schumann, Vincent Van Gogh, Stephen Fry... allen hadden zij last van deze stemmingwisselingen. Wij volgen een manisch-depressief persoon op zoek naar wat hem overkomt.

CM Zedelgem, donderdag 18 februari om 20 u - Gratis

Literair salon: Een winter op Majorca – George Sand en Frédéric Chopin

George Sand en Frédéric Chopin leren elkaar kennen in de lente van 1838. Chopins gezondheid is niet zo best en een Parijse arts adviseert hem de winter in een mild klimaat door te brengen. Hij, George Sand, haar twee kinderen en een dienstmeid vertrekken in november van 1838 naar Majorca, waar zij na verloop van tijd hun intrek nemen in het voormalig kartuizerklooster van Valldemosa. Maar de gezondheid van Chopin gaat achteruit en ook de eilandbewoners zijn het vreemde paar niet erg geneegen. Na bijna 4 maanden besluiten ze terug te keren. Over hun verblijf schreef Sand 'Un hiver à Majorque', Chopin componeerde op Majorca de meeste van zijn Preludes opus 28

Gemeentehuis Loppem, zondag 7 maart om 11 uur – 3 euro (leden HBG: 2 euro).

Op de sofa met... Bea De Rouck

Hoe en wanneer besef je als ouder dat er iets ernstig mis is met je kind? Wanneer stap je het best naar een psychiater? Over deze en andere problemen brengt Bea De Rouck een doorleefde getuigenis vanuit haar achtergrond als ervaren psychiatisch verpleegkundige, niet alleen voor de soms radeloze ouders en familieleden van psychotische kinderen, maar voor iedereen die ooit met psychose in aanraking komt. "Ik hoop dat, wie deze verhalen hoort, nooit meer de benen neemt wanneer hij een 'vreemde' mens ontmoet. Dat je misschien een gesprekje aanknoopt omdat je weet dat deze mens misschien een beetje vreemd is, maar voor de rest een volwaardig mens.",

Het Lokaal, Lokaalstraat 7, Veldegem, zondag 14 maart om 11 uur – 3 euro (leden HBG: 2 euro).

EN IK DIE HIER STA...

En ik die hier sta,
door tijd en plaats gebonden.

En van het meisje
dat ik als vrouw nog beminde,
trilde in mij, ach, enkel haar schaduw.

En ik die hier lig,
door eb en vloed geschonden.

En van het meisje,
dat ik als vrouw nog omhelsde,
strandde in mij, ach, enkel haar beeld.

En ik die nu ga,
door bergen, door stromen omwonden.

En van het meisje,
dat ik als vrouw nog beleefde,
vluchtte langs mij, ach, enkel haar stilte.

En ik die al sterf,
bij het woud aan haar wonden?

En van het meisje,
en van de vrouw,
en van hun schaduw,
en van hun beeld,
en van hun stilte
en van ...

Bart Madou, uit: Mutatis Mutandis

Andere activiteiten: Cultuur Zedelgem

Alle info over cultuurprogramma Zedelgem: 050/28.86.00 - cultuur@zedelgem.be

Nigel Williams 'Geloof mij'

Spiritualiteit, creationisme, intelligent design, new age, wicca, het paranormale, sekten,... Alles wordt uitgebeend en onder de microscoop van de Humor gelegd.

We zijn met zijn allen op zoek naar de zin van het leven, maar wie moeten we geloven? Nigel neemt ons op sleeptouw doorheen de rekken van de 'zin-van-het-leven-supermarkten'. Want Geloof is een multinational, een marktsegment. 'It's a million dollar business'. Kom kijken en lachen, anders zal tegenspoed en ongeluk uw lot zijn. Geloof mij! Tijdens deze voorstelling zijn geen aura's, chakra's, engelbewaarders, zesde zintuigen en derde ogen in de zaal toegelaten.

Groene Meersen, Zaterdag 16 januari 2010 - 20 u. - 10 EUR

Bob De Moor 'Wees gul met uw organen'

Bob De Moor brengt Corneel tot leven.

25 jaar lang kenden we hem alleen van het intrigerende fotootje bij zijn Humo-column, maar vandaag is het eindelijk zover: Cornelius Bracke verschijnt in levende lijve voor het publiek!

In opdracht van de Vlaamse overheid nog wel, die Corneel als BV heeft ingeschakeld om overal te lande reclame te gaan maken voor orgaandonatie.

Maar Corneel zou Corneel niet zijn als dit niet ontaardde in een hilarische egotrip. Corneel heeft namelijk een zwarte lijst opgesteld van mensen die uitgesloten zijn van genot zijner organen omdat ze ooit eens tegen zijn kar hebben gereden. De meanderende memoires van Corneel, verteld met het olifantengeheugen van een misantroop.

Bob De Moor brengt het beste uit 25 jaar Corneel met een vanzelfsprekende naturel alsof het personage van meet af aan op zijn lijf geschreven werd.

Groene Meersen, Vrijdag 26 februari 2010 - 20 u. - 11 EUR

Kim en Co 'Er was geenszins'

Sprookjes voor volwassenen.

Daar was eens een gezelschap dat met een kwinkslag op de planken stond, niet zo ver hiervandaan en speciaal voor u.

Ze hadden moderne sproken voor volwassenen geschreven en wilden die tot u brengen door middel van een explosieve mengeling bestaande uit 'sp(r)oken word', live-tekenwerk, muziek en hekserij...

Zij brengen hun zelf geschreven sproken maar ook nog sproken bedacht door Urbanus, Herman Brusselmans, Kees van Kooten en Hugo Matthijssen.

Het gezelschap staat onder leiding van ene Kim (cartoonist van De Morgen en P-Magazine) met in zijn zog enkele leden uit een welsmakelijke pool van bekende en onbekende maar bovenal bruisende artiesten (Vitalski en/of Buscemi en/of Christophe Vekeman en/of ZAZA en/of (pdw) en/of Chris Van Camp en/of Renske de Greef en/of Jan de Smet en/of Bart Schoofs).

Hilarisch, ontroerend, spannend of swingend: het feest kon niet op. Het was verschrikkelijk de moeite waard en u was blij dat u besloten had om naar hen te komen kijken. Natuurlijk leefde u nog lang en gelukkig.

Groene Meersen, Vrijdag 26 maart 2010 - 20 u. - 13 EUR

Het favoriete boek van Karin Galle

Eric de Kuyper, Aan zee: Taferelen uit de kinderjaren
118 pag. SUN ISBN 90-6168281-9

Een autobiografisch boek over de jonge Eric die zijn vakantie doorbrengt in Oostende, jaren 40-50, met zijn moeder, zijn tantes, neven, nichten en grootmoeder Bontje. Eric verkent het strand en dwaalt door het grote vakantiehuis op de verschillende verdiepingen. Het waren altijd drukke dagen in het huis. In de strandcabines werd er gekaart en er waren de vakantieromances. Eric zelf voelt zich iets voor een jongen. Grootmoeder Bontje houdt de hele familie in de gaten. Het verhaal leest heel vlot, net alsof je er zelf midden in staat. De belevenissen van toen zou je best vandaag de dag opnieuw kunnen meemaken. Ik koos dit boek omdat ik hou van de zee, van de zon, van lange zomeravonden, kortom omdat ik hou van de vakantiesfeer...

"Het zag er mooi uit, beweerde men. Maar hij wist dat het voorgoed voorbij was. En dat het nooit meer terug zou komen: de kinderjaren aan zee."

Lees ook : de hoed van tante Jeannot: taferelen uit de kinderjaren in Brussel.

"Horen, zien en schrijven"

"Melancholie is in feite het waarmerk van het genie."

(Gabriel Josipovici, Frans letterkundige)

DE LEESGROEP
Openbare Bibliotheek
Zedelgem
2009-2010

Adiga Aravind 'Witte tijger'

Aravind Adiga kreeg voor De witte Tijger vorig jaar de Booker Prize. Hij schetst in zijn boek een beeld van India als een samenleving die gebukt gaat onder slavernij en corruptie en focust op de donkere kant van India.

India als economische grootmacht, waarover tegenwoordig zoveel gesproken wordt, is volgens hem een misvatting: er is een kleine snel rijk wordende bovenklasse (mannen met dikke

buiken), die in dienst van de westerse industrieën de laagste klassen (mannen met dunne buiken) in een wurggreep houden.

De roman is een lange brief van Balram Halwai aan de Chinese premier, die van plan is het nieuwe India te bezoeken. Balram werpt zich op als ideale gids: "Als iemand de waarheid over Bangalore kent, dan ben ik het wel." (p. 10).

Balram vertelt zijn verhaal met veel humor. De democratie, bijvoorbeeld, is er een lachertje. De kiezers worden omgekocht en de uitslag is al lang op voorhand bepaald: "Ik ben de trouwste kiezer van India en heb nog nooit een stemhokje van binnen gezien." (p. 93) en "In Laxmangarh bespreken de kiezers de verkiezingen als eunuchs de Kama Sutra".

Met het verhaal van Balram toont Adiga wat er allemaal misgaat in India. Officieel bestaat het kastensysteem niet meer, maar in de praktijk houdt het nog iedere sociale mobiliteit tegen. Corruptie is er op alle gebieden: Balrams vader sterft in een ziekenhuis, waar geen dokters aanwezig zijn. De functie van arts in een openbaar ziekenhuis wordt gekocht, waarna de arts zich enkel nog bekommert om zijn privépraktijk. De rode draad in De witte tijger is de absolute onmogelijkheid voor de lagere klassen om te stijgen op de maatschappelijke ladder en te profiteren van nieuwe verworvenheden, een van de grootste problemen van de Indiase maatschappij.

Balram kan wel ontsnappen uit 'het donker': hij behaalt een rijbewijs, gaat in dienst bij een steenrijke fabrikantenfamilie en trekt met hen naar Delhi. Zijn bazin verlaat India en trekt terug naar Amerika. Balram vereenzelvt zich meer en meer met zijn 'achtergelaten' baas Ashok. Uiteindelijk vermoordt hij Ashok (wat hij reeds in het begin van het boek heeft aangekondigd) en begint een eigen onderneming. Daardoor breekt hij met zijn familie en vrienden Balram besluit zijn brief met: "Ik zal zeggen dat het allemaal waard was om, al was het maar een dag, een uur, een minuut, te weten wat het betekent om geen bediende te zijn." (p. 279)

De witte tijger is een aanklacht in romanvorm, vanuit het perspectief van de onderklasse. Adiga's schrijft scherp, met aandacht voor detail en humor. Doorheen heel het verhaal blijven we sympathie hebben voor Balram ook al is hij een 'moordenaar'.

Volgende boeken in de leesgroep:

- Maandag 18 januari Onder de vulkaan / Malcolm Lowry
- Maandag 22 februari Lange dagen / Pia De Jong

Je kan inschrijven aan de balie in de bib of via e-mail: els.durnez@zedelgem.be door je naam en adresgegevens te bezorgen.

(edu)

In de volgende Toverberg:

- **Emiel De Cock**
- **Père Lachaise**
- **George Sand**

De volgende Toverberg verschijnt bij het begin van de lente van 2010

Vzw Het Beleefde Genot stelt zich tot doel het culturele en literaire leven te stimuleren door het organiseren van evenementen zoals lezingen, uitstappen, literaire salons, filmvertoningen, tentoonstellingen, wedstrijden enz.

Wij wensen zoveel mogelijk mensen te laten genieten van culturele uitingen van hoog niveau en die niet onmiddellijk voorhanden zijn op lokaal gebied.
Daarnaast willen wij impulsen geven om het literaire beleven te bevorderen.

Dienstverlening en tewerkstelling hand in hand

Tewerkstelling op maat van de medewerkers;
Kwaliteitsvolle dienstverlening aan particulieren en maatschappelijke organisaties;
Stimuleren van de buurtontwikkeling;

- **Huishoudelijke hulp**
- **Strijkatelier**
- **Transportafdeling**
- **Retoucheatelier**
- **Klusjesdienst**

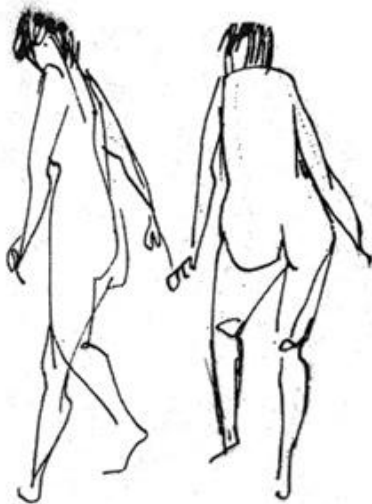
Brugsestraat 280
8210 Zedelgem

www.delinkzedelgem.be

de Link

🕒 Ma – Do : 8–18 u. doorlopend
Vr. 8–17 u. doorlopend

Tel. 050 35 38 00

HET BELEEFDE GENOT
CULTURELE EN LITERAIRE KRING